

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Plzeň 2016

Tomáš Polan

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Translation of a Text in Modern History with a
Commentary and a Glossary**

Tomáš Polan

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra anglického jazyka a literatury

Studijní program Filologie

Studijní obor Cizí jazyky pro komerční praxi

Kombinace angličtina – němčina

Bakalářská práce

**Translation of a Text in Modern History with a
Commentary and a Glossary**

Tomáš Polan

Vedoucí práce:

PhDr. Alice Tihelková, Ph.D.

Katedra anglického jazyka a literatury

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Konzultant:

Mgr. Ing. pplk. Pavel Polan

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

.....

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí své bakalářské práce, PhDr. Alici Tihelkové, Ph.D., za pomoc, povzbuzení a veškerý čas, který mi věnovala.

Table of Contents

1	INTRODUCTION	1
2	THEORETICAL PART	2
	2.1 Translation	2
	2.2 Glossary	4
3	THE TRANSLATION OF THE CZECH TEXT	4
	3.1 From Afrika Korps into the Czechoslovak Legion.....	4
4	COMMENTARY	28
	4.1 Lexical level	28
	4.1.1 Terminology connected with military and warfare	28
	4.1.2 Compounds.....	29
	4.2 Morpho-syntactical level:	29
	4.2.1 Premodifiers and Postmodifiers	29
	4.2.2 Passive voice	30
	4.2.3 Passive voice in Czech and in English	30
	4.2.4 Active voice in Czech, Passive in English	31
	4.2.5 Passive in Czech, Active in English.....	31
	4.2.6 Discourse markers	31
	4.3 Stylistic level:.....	35
	4.3.1 Examples of rhetorical devices.....	35
5	GLOSSARY.....	39
6	CONCLUSION.....	42
7	ENDNOTES.....	43

8	BIBLIOGRAPHY	45
8.1	Print sources	45
8.2	Internet sources	45
9	ABSTRACT	47
10	RESUMÉ	48
11	APPENDICES.....	49
11.1	Source text:	49

1 INTRODUCTION

The aim of the thesis is the translation of a selected text in Modern History accompanied by a commentary and glossary.

The first part of the work deals with the theoretical aspect of translation. The translation process is defined, and the commonly used methods of translation are closely elaborated upon.

The theoretical part is followed by the translation of the Czech text, specifically one chapter from the book *Češi ve Wehrmachtu*, authored by František Emmert, Czech writer and author of non-fiction about modern history. The book is a compilation of stories gathered from Czech soldiers who were forced to fight in the German army. The topic was selected due to the author's personal interest in the history of Second World War.

The text is subsequently analyzed on the lexical, morphological and stylistic level in the respective chapters in the commentary section of the thesis. Some more challenging points of the translation process stemming from the different nature of the two languages are also mentioned.

Due to the fact the story of the text takes place during a war time a specialized vocabulary connected to military and warfare is used through the source text, albeit sporadically. These specialized terms are listed in the glossary part of the work with their equivalent counterparts in Czech.

2 THEORETICAL PART

2.1 Translation

Translation can be defined as the reproduction of a message from source text through the closest natural equivalent in the target language regarding both meaning and style. [1]

During the translation process, we decode the information that is contained in the text of the original author (source language) and we then subsequently encode the information in the language of our choice (target language). The resultant text is then once again decoded by the target reader. [2]

The whole process is divided into three phases:

1. understanding of the original

During this phase translator has to try to analyze the source text on three different levels. First, the translator has to gain understanding on the philological level. This does not require any natural talent on the part of the translator whereas it is, in fact, more of a question of professional preparation and experience in the field. [3] Secondly, the translator should be able to recognize and identify different undertones of irony, specific mood or any hidden emotions that the author may have encoded in the text. The third level of understanding is the most difficult one and, therefore, requires the most focused and concentrated reading of the source text. It is on this level where the translator tries to understand the underlying connections and motives between the artistic creations of the author (e.g. main figures, environmental and historical setting, the main idea author wanted to communicate).

2. interpreting the original

The need of meticulous reading of the first phase becomes clear during the second phase where it comes to the unavoidable problems stemming from the different grammatical and syntactical nature of the two languages. Due to

this fact a complete equivalency in meaning between the source and target expression is very rare and nigh on impossible. It then comes to interpretation on the part of the translator who at this point has to choose the proper equivalent and the most precise expression in the target language. [4]

3. re-stylizing the original

The third phase involves complete translation and the degree of re-stylizing of the source text into the target language. Here is the point where the translator has to prove his mettle as it all comes down to his stylistic feeling, experience and thorough knowledge of the two languages. The aim is to make a natural sounding translation while still keeping features of the original work. [5]

To this end, we have to carefully choose the means through which we interpret the original information so that it is encoded in the target language not just with utmost precision but also in a way that is perceived as natural by the target reader. Several different translation methods are commonly used.

Transcription: Transcription is the representation of words of the source language by means of the target language. The form of the word is identical in both languages. If this process is done between languages with different alphabetical systems, it is called transliteration and is also consider a form of transcription.

Calque: Calque is an expression taken from another language by literal or faithful, word-for-word or root-for-root translation. The internal structure of the word is maintained during the translation, which can result in translation that sounds strange in the target language.

Substitution: Substitution is the replacement of an expression by an equivalent expression in the target language. The expressions do not have to be of the same word class. This can mean replacement of a substantive by a personal pronoun for example.

Transposition: Transposition refers to the inevitable grammatical changes that must be made in the translated text stemming from the different nature of the two language systems.

Modulation: Modulation is a change in point of view. The translator changes the specific wording of the source language to better interpret the message in the target language without changing the meaning.

Equivalence: Equivalence is the use of different stylistic and structural means than those utilized in the source text. This usually occurs while expressing specific degrees of emotionality.

Adaptation: Adaptation is the replacement of a situation described in the source text that could be incomprehensible to the target audience due to cultural or other differences. The situation is then replaced with a situation more suitable for the target audience. Adaptation is usually used in cases, where there is no acceptable equivalent for the same position in the target language.
[6]

2.2 Glossary

A glossary is an alphabetical list of words connected to a specific subject, field, text or area of expertise. The more difficult, complicated or foreign words are usually defined and closely explained for better understanding of the reader.

3 THE TRANSLATION OF THE CZECH TEXT

3.1 From Afrika Korps into the Czechoslovak Legion

Col. Otmar Malíř

[Member of Czechoslovak foreign resistance

on the western front, wearer of the War Cross]

Many Czechs from the Těšín area had deserted from Wehrmacht and joined the ranks of Czechoslovak Legion, which have been forming on the territories of the United Kingdom and the Soviet Union. These defectors had made up about a fifth of the entire unit. This situation was a re-run of the situation in the First World War when soldiers would also desert the Austrian army to join the emerging Czechoslovak Legion and to fight for the creation Czechoslovakia.

Any attempts at desertion were much more complicated during the Second World War, however. Unlike the Austrian army of the First World War, Wehrmacht consisted of a single nationality with mainly single conviction. Furthermore, it was riddled with an abundance of fanatics and informants. Even the ordinary soldiers understood any desertion of their fellow fighters as an act of treason and were ready to take action against it. Therefore, any Czech who decided to desert could only count on himself.

Desertion was one of the riskiest situations Czech soldiers could get themselves into while in Wehrmacht, but it was also the one that demanded the greatest courage. Special courts-martial were sentencing people to death as a matter of course for much lesser transgressions against the "Oath of allegiance to Adolf Hitler and the Third Reich".

Any attempt at desertion or mere consideration of it could have only resulted in a death sentence and immediate execution usually in front of a lined-up unit. A considerable amount of Czechs born in the Těšín area met their end in front of an execution squad. The situation was no different during the First World War, although the desertion itself was much easier, and so it was not uncommon to have whole Czech squads defecting at once.

Born in Prostřední Suchá, not far from the town of Těšín, Col. Otmar Malíř experienced first-hand that deserting from German army was no easy task, despite the fact he was being held at a British POW camp at the time. In

the end, he was one of the more fortunate ones who got to exchange their German uniform for the uniform of Czechoslovak Legion.

Despite his unconcealed scorn towards Nazism from the very start and his wish to join the resistance, he was forced to enlist in the Wehrmacht in September 1942 due to a signature on the Volksliste that had been extorted from his father. After brief training, he was assigned to Rommel's Afrika Korps, and in March 1943, he was sent straight to the battlefield in North Africa. However, the war was at this point virtually over in these parts.

As luck would have it, he was not assigned directly to a tank crew. Therefore, he did not see any actual battle. He was stationed at the rear and repaired damaged motors of tanks and military trucks.

Nevertheless, he did find himself in dangerous, even life-threatening situations on many occasions. The retreating forces of Afrika Korps were periodically under attack from the British planes. He was personally shot at as he was targeted by a British "spit" during one of their air raids.

In May 1943, as the Afrika Korps suffered their fatal defeat and the whole African campaign was over, he fell into British captivity. However, that did not make getting rid of German uniform any easier. If any of his fellow prisoners found out that he wants to defect to the Brits, he would end up with slashed throat at the bottom of the camp latrine. The self-proclaimed secret courts operated there as well.

In the end, he did succeed in contacting the British guards and explaining to them that he was Czech and wanted to fight on their side. With the help of the British, he was able to rescue another seven Czechs from the camp. They were Czechs also born in the Těšín area. Additionally, thirty-nine Czechs born in the Těšín area and another two born in Hlučín area were saved from camps all over Tunisia. On the whole, forty-nine Czechs deserted from Afrika Korps during May 1943.

After spending half a year in British Pioneer Corp Service, Otmar Malíř reached England and went through training with the First Czechoslovak

Independent Armoured Brigade Group. In August 1944, he landed as a Czechoslovak soldier in Normandy. His unit was part of the second echelon of the 21st Army Group under the command of British Field Marshal Montgomery. The Czechoslovak Brigade had come through several battles in France and then subsequently was tasked with blocking the German garrison that was surrounded in the port city of Dunkerque in the northern France.

A long string of battles took place around this very city between the Czechoslovak Brigade and the German garrison until May 1945. The First Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group was guarding the rear of all the other Allied Armies fighting in the West. They also managed to save a significant seaport from complete destruction and capture about twenty-five thousand German soldiers. On May 8th, 1945, the surrounded garrison surrendered to the Czechoslovak Brigade. It was the only surrender to the Czechoslovak units in history.

All the soldiers who were part of the foreign resistance enjoyed a short period of fame and tokens of gratitude. Czechoslovak soldiers, coming from both West and East, were welcomed back in the liberated Czechoslovak Republic as heroes. "Your sacrifices and courageous acts will never be forgotten," read the newspapers at the time in unison. Nobody could imagine it ever being any other way. They were right, after all. None of their courage and sacrifices were truly forgotten...

After February 1948, all participants in foreign resistance were persecuted. Those were mostly soldiers who fought on the western front, but even soldiers from the eastern front did not escape persecution entirely. They were sentenced to the highest punishments and many years in prison. Those who did not end up directly in jail were persecuted through other means.

Otmar Malíř could be sure that they would eventually come for him as well. He had a rank of corporal and was decorated twice in France. At Dunkerque, he received a War Cross for saving a life of a wounded officer.

Indeed, come for him they did... He was arrested, accused of espionage and high treason, and sentenced to twenty years in prison. He spent almost nine years within those walls.

In the year 1989, he was promoted to the rank of colonel and became the chairperson of the Czechoslovak Legionnaires Community and the Confederation of Political Prisoners in the city of Karviná. In 1998, he took part in revelation of the memorial in front of the Church of St. Anna in Havířov, which stands there as a memento to one hundred and twenty-three Czech men from the Těšín area who laid down their lives during the Second World War as soldiers in Czechoslovak foreign army on the western and eastern front or as pilots. A great number of them had to join the Czechoslovak foreign army the same way as Otmar Malíř did, defecting from Wehrmacht, where they had to enlist against their will in the first place.

The following text is the record of the experiences narrated by Otmar Malíř himself...

"I knew I would desert from the German Army before I even enlisted. As an eighteen-year-old boy, I was not aware of all the dangers that I and my family were facing, so I did not really hide my opinions and plans. I remember this one time when my father reprimanded me that I should not talk about these things out loud or otherwise they will send us to prison before I can actually make my mark in the world.

Before the war, I was being raised in the traditions of the First Republic. I read a lot about the First World War resistance. I was amazed by the legionaries in particular. My admiration for them was not based on some overly romantic ideas, I was just growing up in times when our republic after mere twenty years of its existence was in danger and there were talks about making sacrifices for it. That was the reason I wanted to become a soldier or a policeman, at least, to be in a position to help with its defence. However, the

political events took their course too fast and before I even reached the age of majority my plans were thwarted first by Polish and then German occupation.

In 1938, Poles closed all Czech schools including elementary schools and Germans did not reopen them. That was a big blow for us and it only inspired more rebelliousness. Moreover, Germans pressured all the Czechs from Těšín area to sign so-called Volksliste III and through that accept "Silesian nationality". We used to joke that the Roman numeral signifies that we would become third class citizens. My father, who worked as a miner, was called to their office three times and they were trying to make him sign the document. He refused every time and tried to explain to them that he was Czech and he did not speak any German and so he would not sign anything.

One day they called him and all the other workers who had not yet signed in one big group and gave them two options: „Either you will sign and stay with your families here, or you will all be sent to work the coal mines in Westphalia on the other side of Germany.“ In other words, we will make you German here or there. It is your choice, whether you want to stay home during the process. Most of the men present signed. The acceptance of the Third Reich nationality had by extension meant that all of the underage kids were German as well. I was one of those kids.

Assigned to Afrika Korps

I had to enlist into Wehrmacht on ninth of September 1942, six days before my nineteenth birthday. Before I left home, I announced that my intention was to defect from the Germans the first chance I get. I took with me my school report card, which had the Czechoslovak State Emblem printed on it so I could prove to the Allies I was Czech sometime later. The only thing that worried me was when and under what circumstances do I get the chance to escape. It was not going to be easy. I was mostly afraid I would be assigned to the eastern frontlines. I prayed to be assigned to some battlefield against the Brits, where it could be much easier to defect.

At first, The Germans sent me to Stuttgart in the west of Germany for training. I learned quite quickly how tough and strict conditions reigned within the German Army. An unconditional obedience and harsh discipline were enforced through threat of brutal punishment even for a minor offense. As I later experienced in the Czechoslovak Army and in the Army of our western ally, the harsh discipline was also enforced there, but the conditions were much looser and, in my opinion, humane. In Wehrmacht, on the other hand, everything felt very impersonal, the organization was nearly perfect, but there was no regard for individual soldiers. Uncompromising and remorseless toughness. Nothing was tolerated. However, the order was as flawless as the obedience and subordination.

Once the training was over, we were given uniforms, which we were supposed to wear into battle. I was very relieved. Instead of a green uniform, which would mean assignment on the Russian front line, I, fortunately, received a yellow desert uniform of the Afrika Korps. I got my hopes up. Africa was the only ground battlefield against the Brits at the time. I was hoping I would get my chance to defect soon enough. As it turned out, even there it was no piece of cake. Defection is in reality much harder than people usually imagine it.

I arrived at Afrika on first of March 1943 and I experienced only the last few weeks of fighting there. First I was assigned to air defence unit. I was supposed to operate a four-barrel anti-air machine gun and simple automatic cannon. Only I did not want to shoot at the Brits no matter what. So I played dumb. "How are you holding it, dude?" "Where are you looking" "No, Not like this!" "Do you even understand German?" I drove one major so crazy that he expelled me from the unit as fast as he could and he almost used the machine gun against me.

After that, I was assigned to a repair shop. I was lucky. I was far behind the front lines and repaired trucks, jeeps and tanks. Work was always aplenty. The armament was quite worse for wear and the British firepower overwhelming. Sand and the dusty Tunisian environment did their part as well.

Many still believe today that Afrika Korps was some kind of elite unit like the Student`s paratroopers. In reality, it was no different than Ostheer or any other German Army Corps for that matter. You were ordinarily assigned to Afrika Korps hence plain common soldiers served in it. The mythic status it later enjoyed was due to its commanding officer, the German Field Marshal Erwin Rommel.

I do not think he was as a brilliant strategist as they say. The attribute he really possessed in spades was his ability to quickly improvise and to pretend he had more forces than he actually possessed. Once, during his African campaign, when he had an insufficient number of tanks, he ordered three hundred Volkswagen off-road cars instead. The carpenters of the Afrika Korps then fashioned up hulls out of wood, painted them yellow and added machine guns to them. These “tanks“ made of plywood then he had equipped with propellers, which swirled dust right above the ground. That combined with the North African environment gave the impression of moving tanks. Rommel deployed them against the Brits and they based on aerial survey believed they were real tanks. There were the typical clouds of swirling dust behind them... Therefore, they decided to retreat before such “superior numbers”. The British pilots were quite surprised that these “tanks” are so easily susceptible to fire when the first bombs hit their targets. They suddenly realized that they were no tanks at all. That was already too late.

Rommel used other ruses too. He often abused flag of the Red Cross. You be the judge whether that is a valid military tactic...

As it turned out later, forty-eight Czechs were serving in Afrika Korps at the time. Despite that fact, I was the only one in my platoon. I did not speak good German and felt no desire to learn more. I was still hoping that if I were going to open any language textbook, it would be an English one. I did not have many friends in my platoon as a result. I mostly spoke with one sergeant, a German from the town of Krnov, who spoke fluent Czech.

I gathered from his stories and remarks that he does not sympathize with the Nazis that much either. He was not worried to talk about it out loud as no one else in the platoon understood Czech.

Air raids and a destruction of ammunition train

I spent all my time with Afrika Korps fleeing. Every time we set up a tented camp, prepared our tools, built the makeshift repair shop we only stayed three or four days and we had to pack it all up and retreat again. There were times we drove two hundred or even two hundred and fifty kilometres a day. The speed was dependant on whether we had to pull any damaged yet-to-be-repaired trucks behind us.

First we had to retreat from Libya all the way to Tunisian border, after that to Gabés, from Gabés to Sfax, and then we went further north until we reached the main city of Tunisia. From there we travelled east for a while. First we reached La Foulette and short after that we found ourselves surrounded on the Cap Bon. There was nowhere to run from this small, narrow peninsula and the remaining forces of Afrika Korps all surrendered at once. An attempt to evacuate to Sicily was not successful.

We were under constant attacks from British planes during our retreats. They used Spitfires most of the time. We used to call them "spits". They flew very close to the ground and used to come out of nowhere. They usually came in formations of twelve. Every time we saw them coming, we ran as far from the vehicles as we could and tried to hide in fields or to disappear in surrounding parched landscape. Every Spitfire was armed with six machine guns and carried two bombs, which is a massive firepower. Stationary trucks and running soldiers, on the other hand, made for easy targets in the open Tunisian landscape. It was like shooting fish in a barrel.

I remember the time one of the air raids caught us by surprise at three a.m. on a dusty road between Gabés and Sfax. We were driving on a coast path, no more than two kilometres from the sea. We were in luck that the Italians, who were fighting alongside Germans at the time, were driving in front

of us. People used to say they had a sixth sense of sorts, which allowed them to see the enemies coming. They were always hidden way before Germans. The very second I saw through my binoculars, that the Italians are stopping and jumping off of trucks, I knocked on the tin roof of the vehicle to get the attention of my driver. He asked me at first what is going on because there were no planes to be seen anywhere. I explained to him that the Italians are already running away. He stopped immediately and we started running as well.

I managed to run to a big boulder that looked like one of those massive protruding rocks by the shore. The sinister sound from the sky was getting closer. I saw how six “spits” turned to attack and started falling down on us. One of them chose me as its target. I thought to myself: “If only the British pilot knew that I want to join their side.”

I jumped behind the boulder and lied quickly down on the ground. I did not even get a chance to check it for scorpions and venomous snakes. The second I ducked down bullets started to rain down on me.

“He is shooting right at me,” I thought while I was praying because the bullets were hitting the ground right next to me. I came to the realization that if the plane hits the rock with a bomb, I am dead. The headlong attacking spit missed me, fortunately, but he dropped two bombs nearby. They were not as lucky as me there. Two brothers from our squad, who were always together got hit. One of the bombs fell right between them and they were both dead on the spot. In fact, we could not even find them. There was nothing left to find.

Spits showed us out of Africa like that through the entirety of our long retreat. One of the British spotter planes was circling above us at a great height and reported everything it saw via radio. One of the things he reported continuously was, of course, our precise position. So it was no wonder that we got showered with bullets or bombs every so often. The raids usually happened back to back. One swarm was leaving and another one was already coming at us.

At one point at the beginning of May, we were retreating from Tunisia to Cap Bon and we got as far as a railway crossroads near Hammam-Lif. There are two roads. One of them leads to Cap Bon while the other leads further south. This was the place where I saw two bombs hitting an ammunition train that was standing on a siding. The explosion was dreadful. The destruction was equivalent to a small natural disaster. The whole railway station disappeared along with everyone who was standing in the vicinity. Others, who were standing out of the reach of shrapnel and fire, were killed by the shock wave as it tore their lungs apart. It was truly terrible.

Desertion from the POW camp

Shortly thereafter I fell with the other ten thousand members of Afrika Korps into British captivity. We were captured en masse on the Cap Bon and imprisoned in simple field camps surrounded by a barbed fence. Finally, **I have got the chance to defect I had hoped for.**

Fortunately, I still had the old school report from my primary school. It was the single credible official document I could present to prove I was indeed not German, but Czech instead. I could not very well count on my Czech surname in the documentation I had from the German army. The report, on the other hand, carried the state emblem of the Czechoslovakia.

There were eight of us Czechs from Těšín area in the whole POW camp that contained twelve hundred prisoners. We all grouped up eventually and even had our own tent. With one of these new friends, Michal was his name, we decided that we had to get away from the Germans as soon as possible. The others wanted to escape as well, but they were too scared to do so right away.

Brits respected international conventions and rules concerning the treatment of prisoners, so, in reality, we were still subordinate to the Germans inside the camp. We did not come into contact with the Brits at all. If the German officers found out that we wanted to defect we would be standing in front of their "secret court" and end up with slashed throat at the bottom of the camp latrine. That is how it went in those days. It was not only the Officer who posed a danger, but the common soldiers also did too. An attempt at desertion? That is a clear violation of the oath! There is only one possible punishment! That was the way most of the Germans saw the situation back then... Therefore, we had to be very careful in our endeavour.

We took advantage of a situation when German planes flew in close vicinity of the camp to bomb some British targets. All of the German prisoners gathered on the northern side of the camp. They were pressed against the fence and with loud shouting witnessed the less than successful attack.

I turned to Michal and said: "Let's go, it's now or never. We will hide behind the latrines, so the others won't see us and then get the attention of the British guards. "We were slowly stepping away from the group as to not raise any suspicion. Behind the latrines, we reached the wire fencing. We were in luck because an individual British sergeant just happened to walk by.

I did not know much English so I yelled at him the only thing my language skills allowed me: "Hello, kamarad. I am not German, I am Czech." He stopped and looked at us. "Are you Czech? Really? Not German?" "Not German," we repeated, "We are Czechs." I tried to explain we wanted to join the "Czech Army". He did not ask any more questions, took his machine gun off his shoulder and used his foot to lower the barbed wire for us so we could crawl through it. Just like that, we were free! How simple it suddenly seemed!

I explained to him that there are six more Czechs in the camp, who also want to get out. Sergeant promised us that he will take care of it and handed us over to his superiors.

First we were led by one of his colleagues to the guard's headquarters that was situated on the outside of the P.O.W. Camp. Once there we were interrogated by some lieutenant. He was the first person I presented with my school report card as well as my soldier ID, which is under normal circumstances not supposed to get in the hands of the enemy. I did not care because I considered the Wehrmacht to be the enemy anyway. He took a look at both and compared the personal information on them. He then checked for the Czechoslovak watermark on the school report card. That seemed to be sufficient proof. Brits were very trusting. The real Germans would not want to desert in the first place. That was common knowledge. Therefore, there was no reason to suspect us.

In turn, I became a leader of our little Czech group. It was not due to my superior language skills, it had more to do with the fact that I was not shy to deal with Brits. First I was ordered to bring the others from the camp. I had to explain to the lieutenant that I needed an armed escort because I was afraid that the Germans could kill me. Lieutenant gave me the nod to show understanding and promised me protection.

And so it happened that I came back to the camp accompanied by a well-armed British sergeant. The tent, I occupied with the other Czechs, stood apart from the others. The air raid was over and all Germans were back in their tents. They had no idea that someone disappeared from the camp in the meantime. We caught their attention as we approached and they were watching from afar expectant of what will happen. I leaned into our tent and said in Czech: "Guys, quickly pack up, we are getting out of here!" "Why? What's going on?" "We are joining our army in England!" Quiet celebration broke out and everyone was packed within seconds. Germans were standing around and watching us like hawks. They probably thought we had done something wrong and the Brits were taking us away to punish us. Some of them even made gestures at us that they keep their fingers crossed for us. "Hold on, friends!" If only they had any idea where we were headed... There was a car already waiting for us in front of the camp.

In the British army

At first, they took us to the division headquarters, situated on the outskirts of Tunis, which was about hundred kilometres from the P.O.W. Camp at Cap Bon. We arrived late at night. They let us sleep on the tables in officer`s mess hall and did not even guard us. When Czechs, then Czechs. They had complete confidence in us.

They fed us properly in the morning. They brought us coffee, nuts, butter and jam. Right after they brought us in for further interrogation. It was a very difficult communication because I spoke only broken German and even worse English and the Brits also spoke very poor German. But we did successfully communicate everything to each other in the end. I told them I wanted to get back into uniform and go fight the Germans. They replied that it could be done, but all of us would have to go.

They offered us service at so-called Pioneer Corp Service. Not really knowing precisely what that is, I accepted anyway. They explained to us that it is a squad that repairs roads and supplies P.O.W. Camps. There was no more fighting in Africa at the time. We were tasked with bringing the supplies from the central warehouse to the camps. It was a real surprise for our former comrades-in-arms who brought them their food...

We were given genuine British shorts and helmets and we sewed on tricolours in blue white and red on our uniforms. They were French unfortunately as we understandably could not find any Czechoslovak ones around those parts. So we most likely resembled French volunteers in the British Army. Everyone seemed to take us for those.

At one time we were on our way to the main warehouse and we made a short pause in front of a beautiful hotel on the outskirts of a town, which was standing atop one particular elevation by the seaside. During this break, I noticed a major with shoulder marks of the Czechoslovak Army sitting at the front desk. I went straight to him and asked whether he really was Czech. He nodded and asked back who I was. "I am Czech too." "So why are you wearing

French tricolour?" he wondered. I explained to him that I simply had not found any other. He just smiled, told me it did not really matter and advised me on how to fix it. That blue colour was supposed to be at the bottom. I told him about our wish to join the Czechoslovak Army in England and he immediately inquired what exactly we were doing in the Pioneer Corp Service. I explained to him that we were working there, but that we would rather fight...

Not long after that Colonel Simpson came to us, he was supposed to take care of our Czech group during our time in Tunisia, and informed us that we indeed would be joining the Czechoslovak Army, but we had to wait for the next big naval convoy to England.

Unfortunately, none was leaving for some time. So we waited a month, two, three and suddenly half a year rolled over. We spent the entire time of impatient waiting as British soldiers by the Pioneer Corp Service.

It was not until twentieth of October 1943 that we boarded a ship in Algiers. We boarded no other than the Admiral's ship, where the headquarters of the whole convoy was situated. We travelled to England with the highest honours. The entire convoy consisted of ninety vessels and the deck of the Admiral's ship, which sailed in the middle, offered a very awe-inspiring view of the entire fleet. We were accompanied side by side by three aircraft carriers, submarines, destroyers, minesweepers, swift boats and lot of other vessels. I have not seen anything like it before or after. We set sail together course Gibraltar.

I could not swim at the time, but I did not worry much about the possibility of the ship sinking. We were surrounded by so many ships, that I was sure that even if some German submarine or plane was able to torpedo the Admiral's ship someone would be able to save us. The German "wolfpacks" were still active in the sea area south of Ireland, the very area we were crossing through.

After a long journey, we finally reached the port of British town Glasgow, Scotland. We were transported by buses to a special boot camp in Edinburgh,

where we found our Czech officers, sergeants and one staff captain already waiting for us. Finally, we were part of the Czechoslovak Army.

Czechoslovak Army in England

The same thing that awaited us in Southend-on-Sea we already went through in Wehrmacht. That is why the colonel in charge considered us “old-sweats”. “It is basically the same as in Wehrmacht, just the orders are in Czech,” he told us. We were reassigned from auxiliary unit to the main brigade as soon as December. There I underwent additional training namely: weapon training, driving training, radiotelegraphic training, medical training and gas attack training.

There were six thousands of Czech soldiers in England. The hard core of the group consisted of members of the eleventh battalion under the command of Karel Klapálek. They came to England way before us. They moved there in May 1943 from the Middle East and they already had the famous battle for Lybian Tobruk under their belts, where they went through some tough fights against the Afrika Korps. Another part of the battalion was made out of the members of the first division, which in the year 1940 fought in West Europe on the side of the French Army. Some of the members successfully fled to England after France was defeated.

Unlike the Czechoslovak Army Corps, that formed and subsequently grew ever bigger in the Soviet Union under the command of General Ludvík Svoboda, we had to deal with insufficient numbers in England. That is the reason we were only a brigade, there were not enough people for anything bigger than that. On the other hand, we were a modern and very well-armed unit. They named us the First Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group. Our commanding officer was the legendary Alois Liška.

The brigade was full of different Czechs: emigrants, defectors from Wehrmacht, but also veterans from the Spanish Civil War, who brought the communist propaganda with them. The position of the central political figure

was continually held by exile president Edvard Beneš and additionally Minister of Foreign Affairs Jan Masaryk, who was very popular among the ordinary soldiers. He was able to win them over, because unlike Beneš he used familiar and heartfelt rhetoric that everybody could understand.

Beneš tried to appeal to our patriotism through very elaborate speeches, which he presented very boringly without a hint of emotion. Meanwhile, Jan Masaryk was your average Joe who spoke like any other normal guy would. I remember a time he stood before us with his iconic hat and said something like this: "Guys, I don't really know what to tell you.... You know where you are going, so just hold on, protect your lives and I'll see you at St. Matthew's Fair in Prague." I think you can imagine that after his clear and humane words our whole lined up unit started yelling loudly in celebration. That was exactly what we wanted to hear. That was Jan Masaryk's genius. He did not even need to pretend. The rumour had it he was just like that; very down-to-earth and genuinely kind. That is why he was so very popular.

I was very lucky to be assigned to staff platoon and became a personal chauffeur of the Staff Liaison Officer, first Lieutenant Karel Milíček. That was a great advantage. I could watch everything that happened at the Brigade Staff meetings from afar. I, for instance, saw British Prime Minister Churchill, Field Marshal Montgomery, who was beside other things in command of our brigade, and also the Commander in Chief of the Allied Armed Forces Eisenhower, when they arrived to pay a visit to the Brigade Staff.

The relations and the mood in Czechoslovak Army were incomparable with the situation in Wehrmacht. On Saturday, our leisure time began at one o'clock and even though our curfew was at ten o'clock many of us returned early in the morning. No one was making a big deal out of it. In Wehrmacht, anyone who came later even by few minutes was put in front of a special trial that sent him without remorse for three months to penal units from which no one came back healthy or alive.

Our training was continually underway throughout the first half of 1944. We went through many places and training facilities in Britain. At one time they

also sent us to Scotland in order to get us acquainted with mountainous terrain. Last part of our training then took place in Bridlington, where we learned to embark and disembark over and over again. Here the training slowly turned into the mindless drill. That is how we realized that time of the European invasion draws ever closer. And we understandably so wanted to be part of it.

Road to Dunkerque

Unfortunately, we were not part of the Invasion of Normandy on the sixth of June 1944. It was not until the beginning of August that we were sent to port Southampton in the south of England, where we were supposed to embark and set sail for France. We were assigned to the second echelon of the 21st Army Group under the command of British Field Marshal Montgomery and by the end of August, we finally disembarked in Normandy. The fighting was already over in those parts, but the German planes kept flying over our heads so it was not entirely safe either.

We were tasked with the reconstruction of one unfortunate tank battle, which took place just a few weeks prior on our part of the frontline.

British and Canadian tank columns were not able to drive out the Germans from their fortified positions hidden at the edge of a forest on a hill, so the Polish decided to join in. They requested a strong air support and went on the offensive right away. But the Germans suddenly retreated from their positions. Maybe they learned of the plan through interception of radio communication. The Polish then subsequently took over their position before the air support had a chance to get there. The Allied planes then came and dropped bombs on the Polish. We could see the burned wrecks of tanks and cars that were destroyed by the friendly fire and it was not a pleasant view.

Then we were sent to the North of France to the city of Dunkerque, where German garrison of twenty-five thousand well-armed and dedicated men got stuck. The frontlines meanwhile moved over to the North and the East, and so the coastal city of Dunkerque was left behind in the midst of enemy territory

completely surrounded. The German garrison had supplies for many long months of siege and enough men to threaten the five Allied divisions that operated on the French-Belgian border.

Therefore, someone was needed to eliminate the German garrison and keep it under siege. A frontal attack on the city and its quick capture was not within the realm of possibilities. The local port was an exception on the French side of the English Channel as it had not yet been destroyed. Allied command reasoned it must not be destroyed as it was later needed to supply northern France. All the other ports were either completely destroyed, heavily damaged or alternatively were occupied by German garrisons as well.

For this task, they chose our First Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group, which we did not really like at first. We wanted to fight on the frontlines and make our way towards Czechoslovak borders.

Allied command did not, in fact, take our opinion into account very much. "You might be called a brigade, but you do not fulfil its requirements," they told us, "You have to take on this task." They were right as a matter of fact. An armoured brigade is supposed to have eight thousand soldiers and we only had six. We also had no artillery, sufficient number of sapper equipment, our own boats and so on. That is why we were a brigade only on paper and, in reality, we lacked a lot to be a proper one.

It turned out soon enough that we were not assigned any second-grade task. Our brigade took on an undertaking that before us was handled by two full divisions, one British and one Canadian. We were supposed to guard a perimeter of thirty-six thousand kilometers around the city which was no easy task for six thousand men. The Germans had us outnumbered four to one. They had tanks including the most modern Tigers, self-propelled guns and heavy artillery including naval guns. They turned one of these heavy naval cannons pointing at the sea towards us and could use it to shoot within twenty-kilometer range. And oh boy they did indeed use it. They bombarded our command centre. It got so bad we considered moving further away from Dunkerque.

As far as the local French population was concerned, they moved away from the city of their own accord. The Germans let them go under one condition, they have to leave all of the livestock behind so they could slaughter it for even more food supply.

The three attacks on Dunquerque

We launched our first attack on public holiday twenty-eighth of October 1944. Germans were resting as they thought that we would not be fighting on this significant day. So we caught them by surprise at five o'clock in the morning.

I reckon that if the entire assault were planned with more confidence in our own forces, it would probably be possible to take over the entire city. We were dragging the Germans out still in their underwear and we captured three hundred enemy soldiers. At the same time, we had only fourteen fallen and twenty-four wounded, which taking into account the number of soldiers deployed and the strength of enemy forces was a great outcome for us. Then came the order to retreat to our initial positions.

After this attack, Germans caught on that they were facing the resolute Czechoslovak Army, that will do their best to drive them out of their positions. At that point, they decided for additional defense measure to prevent any further attacks. They took advantage of the fact that unlike the middle of the town, which they occupied, the suburbs of Dunkerque are located under the sea level.

They opened the floodgates and with that raised the water levels in canals. Our tank crews were very confused at first. It was not raining at yet the water level kept rising. Then it dawned on us. The Germans are trying to flood us out of our positions with sea water. We immediately forced to pack our cannons and tanks from their fortified positions and flee further away from the city center from the rising sea water.

We had no boats so an attack on the flooded bridgehead was no way possible. The only way over dry land was a single narrow coastal strip coming from the direction of Belgian border. Our second big attack was launched from

that direction on the fifth of November. Germans knew about it beforehand from radio interception most likely. The very second we drove against them we got under focused gunfire. It was obvious they were waiting for us. Our brigade staff platoon lost right at the beginning four tanks and we lost fourteen big ironclad vehicles altogether. Then the attack was cancelled and we had to retreat again to our initial positions. However, this time, we sustained much heavier losses than the last time.

The brigade's commanding officer, General Alois Liška, decided in the aftermath that we have to attack one more time and take at least one defensive position from the Germans. The very well-fortified complex of derelict distillery buildings was then chosen as the target.

It was not until the tenth of April that we launched our third attack and did indeed take over the distillery at first; only for four days. Germans did not want to accept the fact the war was over and prepared a counterattack. They came at us with Tigers, RPGs, self-propelled guns, simply everything they had on hand, and they pushed us out of the complex again. We were not going to let that stand of course. Many of our friends laid their lives to capture that place. We put up a fierce fight for that complex over the next ten days. Germans managed to dig up the roads to the distillery and set up a minefield on all the access points. With that, a fortnight of fighting was over.

The only surrender to the Czechoslovak soldiers

Sometime around a twentieth of April, the German garrison in Dunkerque received a call to surrender via radio. General Liška threatened them with bombing. The German commanding officer, the one-handed Admiral of the Navy Friedrich Fireseus, replied that his entire family had fallen in this war and that he wanted to die as well and so he will not surrender.

In response General Liška requested support of ninety heavy bombers called "Liberator". His intention was not to use them right away. First he wanted

to scare the Germans into submission. Once the planes arrived, they were menacingly circling over the city and waiting for the events to unfold.

We were watching the whole situation from afar and hoping for the Germans to fly a white flag. That did not come to pass. General Liška gave the order and the bombers dropped their bombs. What followed was a terrible, unbelievable rumble that moved the very earth under our feet.

Even after this destructive air raid, Frieseus declined yet another call to surrender. We had to keep on fighting for several more days. The German radio continually broadcasted a message that Adolph Hitler was dead and Berlin was captured. Defenders at Dunkerque were determined to keep fighting regardless. But who would want to die in a war, which was virtually already over? That maybe was what the Germans were counting on.

It was not until eighth of May when Frieseus finally sent a message over the radio that he is accepting the surrender and that we should come to pick him up. It was the first and, as far as I know, the only instance of someone surrendering to the Czechoslovak Army and signing their surrender in front of a Czechoslovak officer.

The capitulation became effective on ninth of May. The very same evening Churchill had his famous speech in celebration of the end of the war. Upon hearing it, we shot flares and guns into the air. The most destructive war in human history had ended!

Just like the German garrison in Dunkerque many other German garrisons surrounded in ports all over the English Channel coast surrendered as well. They surrendered in Lorient, La Rochelle, St. Nazaire, as well as the three hundred and nineteenth division under the command of General Wulf, spread across the Channel Islands.

Just as we captured the German garrison we raised Czechoslovak and British flag on the pole over the city of Dunkerque to signify our victory. After five days the French came back and took over the liberated city from us. Big "farewell" celebration was held right after with the thankful population and

soldiers. Then we were on our way across the German territory towards the Czechoslovak borders. Who never lived through something like this, has no idea what we felt and what mood reigned in our brigade.

We drove through Pilsen to get to Prague. The feeling of victory and satisfaction we truly began to savour only once we were there. On the thirtieth of May, we produced a military parade in the centre of the capital city that it never has seen before. Our brigade was fully motorized. There were no horses or soldiers to be seen. We showed off tanks, terrain vehicles, motorcycles and other pieces of the West quality technology.

Fascist insults and prison instead of gratitude

The euphoria of winning and newfound freedom did not last long. My personal situation deteriorated very fast in February of 1948. I was working as a train dispatcher for the railway company. I did not enjoy any benefits from my service in foreign resistance so there was nothing anyone could be envious of. Despite that, the Action Committee came to our train station soon after and decided that I cannot work as train dispatcher anymore and should not work for the state railway company at all. They were thinking about making me work in the quarry to teach me „how to work with my own two hands“ . Fortunately, I ended up working as a track maintenance supervisor, which was not the worst occupation ever. I was called names and regularly offended on the meetings. It was widely known that I fought on the West frontlines. "You should be working the shovel, you fascist and the whole capitalist band of Beneš sympathizers with you!" they yelled at me.

Ten years after the work I was arrested. They came for me on the fifth of July 1955. I was charged with espionage and high treason, and even though I was an employee of the state railway company and not a soldier, I stood trial in front of the higher military court in Trenčín. The indictment against me was based on that I supposedly organized activities of national socialists. It also did

not help that I was regularly corresponding with certain English lady I met during the war. I was sentenced to high-security prison and loss of all my property. I served eight years, nine months and eight days of my sentence. I was released from prison in 1964 when most of the prisoners from the fifties were already back in their own homes.

4 COMMENTARY

The source text is predominantly a recount of personal World War II experiences of Otmar Malíř preceded by a brief summary by the author of the book František Emmert. The text is in its essence a transcription of Mr. Malíř's narration and can be as such considered to be written in the Belles - Lettres Functional Style.

4.1 Lexical level

4.1.1 Terminology connected with military and warfare

Many examples of specific terminology connected to military and warfare can be found within the source text as a significant part of the story takes place during the World War II. A few examples are listed below. The terminology is later elaborated upon in the glossary section in its entirety.

vojenský soud – court-martial

zajatecký tábor – P.O.W. camp

desátník – corporal

válečný kříž – War Cross

plukovník – colonel

fronta – frontline

palebná síla – fire power

předmostí – bridgehead

4.1.2 Compounds

A compound is a lexeme that was created through composition. Two separate stems are joined together to work as a new unit with a specific meaning. [7] Following compounds were found in the source text.

Examples:

samozvané - self-proclaimed

velezrada – high treason

spolubojovníků – comrades-in-arms

samozřejmostí – matter of course

spolupodílel - he took part in

protiletecké – anti-air

čtyřhlavňový - four-barrel

osmnáctiletý - eighteen-year-old

4.2 Morpho-syntactical level:

4.2.1 Premodifiers and Postmodifiers

A modifier is a word, phrase or clause that serves a similar purpose as adjectives or adverbs in that it provides additional information about another word or group of words. Postmodifiers are modifiers that follow the particular word or word group it limits or qualifies. Premodifiers are modifiers that precede the head of a noun phrase it limits or qualifies. [8] The differences in distribution and usage of modifiers can be seen on following examples.

Examples:

Těšínských Čechů - Czechs from the Těšín area

velitelství stráže – guard headquarters

vojenský soud – court martial

posádka tanku – tank crew

útvár protiletectvé obrany – air defence unit

vodotisk Československé republiky - the Czechoslovak watermark

odboji za první světové války. – First World War resistance

4.2.2 Passive voice

The passive voice can be found throughout the source Text. In the passive voice, unlike in the active voice, the action is done to the subject. [9] The passive voice is used quite often in the Belles - Lettres Functional Style when the focus is on the action or whom is the action happening. The use of passive voice can be different between Czech and English. Three different situations occurred during the translation:

4.2.3 Passive voice in Czech and in English

In this case the passive construction was adequately translated to the target language.

Examples:

*Po krátkém výcviku **byl zařazen** do jednotek Rommelova Afrikakorpsu...*
- After brief training, he **was assigned** to Rommel's Afrika Korps.

*Ustupující kolony Afrikakorpsu **byly** v otevřené a vyprahlé krajině severoafrického Tuniska **napadány** britskými letadly.- The retreating forces of Africa Korps **were periodically under attack** from the British planes.*

4.2.4 Active voice in Czech, Passive in English

In this case, the active voice used in Czech was not appropriate or was more suitable for English to use passive form.

Examples:

*Tam **nás** dále **vyslýchal** nějaký poručík. - Once there **we were interrogated** by some lieutenant.*

*Nejprve svému kolegovi, **jenž nás odvedl** přímo na velitelství stráže, které bylo mimo samotný tábor. - First, **we were led** by one of his colleagues to the guard's headquarters that was situated on the outside of the P.O.W. Camp.*

4.2.5 Passive in Czech, Active in English

In this case, the passive voice used in Czech was not appropriate to use in English and was therefore replaced with active form.

Examples:

*Byla to jediná kapitulace, která **byla** kdy **složena** před československými jednotkami. - **It was** the only surrender to the Czechoslovak units in history.*

4.2.6 Discourse markers

Discourse markers are words or expressions that show us how the discourse is constructed. Discourse markers help to clarify the connection between what the speaker is saying and other statements that have been or will be said. Discourse markers also help express the attitude of the speaker to the things he/she or others said. [10]

4.2.6.1 Focusing and linking:

4.2.6.1.1 As far as

Pokud jde o francouzské civilní obyvatelstvo, to se z města a jeho okolí stáhlo samo. – As far as the local French population was concerned, they moved away from the city of their own accord.

4.2.6.2 Balancing and contrasting points:

4.2.6.2.1 On the other hand

*Ve wehrmachtu **naopak** vše fungovalo zcela neosobně, organizace sice byla téměř dokonalá, ale na jednotlivce se nebral žádný ohled. – In Wehrmacht, **on the other hand**, everything felt very impersonal, the organization was nearly perfect, but there was no regard for individual soldiers.*

4.2.6.2.2 While

*..., dostali jsme se až na železniční křižovatku u Hammam Lifu, odkud **jedna** trať vede na mys Cap Bon a **druhá** na jih. **One** of them leads to Cap Bon **while the other** leads further south.*

4.2.6.3 Emphasizing a contrast:

4.2.6.3.1 However

*. Tentokrát jsme **však** ve srovnání s prvním útokem utrpěli mnohem větší ztráty. – **However**, this time, we sustained much heavier losses than the last time.*

4.2.6.3.2 Nevertheless

***Přesto** se během několika následujících týdnů „afrického tažení“ dostával do velmi nebezpečných situací, ve kterých mu šlo o život. - **Nevertheless**, he did find himself in dangerous, even life-threatening situations on many occasions.*

4.2.6.4 Dismissal of previous discourse:

4.2.6.4.1 Anyway

*..., ale mně to bylo jedno, protože za nepřátelskou armádu jsem **beztak** považoval wehrmacht – I did not care because I considered the Wehrmacht to be the enemy **anyway**.*

4.2.6.5 Adding:

4.2.6.5.1 Moreover

*Němci **navíc** přišli s nátlakem, aby se všichni Češi na Těšínsku přihlásili ke „slezské národnosti“ a podepsali jim tzv. Volksliste III. – **Moreover**, Germans pressured all the Czechs from Těšín area to sign so-called Volksliste III and through that accept „Silesian nationality“.*

4.2.6.6 Giving examples:

4.2.6.6.1 For instance

*Viděl jsem **například** zblízka britského premiéra Churchilla, maršála Montgomeryho, pod kterého naše brigáda spadala, a také vrchního velitele všech spojeneckých vojsk, amerického generála Eisenhowera, když přijeli na návštěvu na náš štáb. – I, **for instance**, saw British Prime Minister Churchill, Field Marshal Montgomery, who was beside other things in command of our brigade, and also the Commander in Chief of the Allied Armed Forces Eisenhower, when they arrived to pay a visit to the Brigade Staff.*

4.2.6.7 Logical consequence:

4.2.6.7.1 Therefore

*Každý Čech, který se rozhodl pro útěk, se **proto** musel spoléhat jen sám na sebe. –**Therefore**, any Czech who decided to desert could only count on himself.*

*Díky tomu se přímých bojů neúčastnil. – **Therefore**, he did not see any actual battle.*

*Museli jsme **proto** postupovat velmi opatrně. – **Therefore**, we had to be very careful in our endeavour.*

4.2.6.8 Transposition of parts of speech:

Transposition is one of the fundamental techniques of translation. Transposition refers to the unavoidable reconstruction of some parts of a sentence in the source text due to the different grammatical structure of the translated languages. [11] This technique had to be applied throughout the translation process on several occasions and some examples are listed below.

Examples:

4.2.6.8.1 Czech: verb + prep. + noun x English: verb + noun

*Mnoho těšínských Čechů během války z wehrmachtu dezertovalo a **vstoupilo do jednotek** československé zahraniční armády, ... – Many Czechs from the Těšín area had deserted from Wehrmacht and **joined the ranks** of Czechoslovak Legion, ...*

4.2.6.8.2 Czech: noun + noun x English: verb + noun

*Patřil však mezi ty šťastnější, kterým se **výměna** německé **uniformy** za československou nakonec přece jen podařila. – In the end, he was one of the more fortunate ones who got **to exchange** their German **uniform** for the uniform of Czechoslovak Legion.*

4.2.6.8.3 Czech: noun + prep + noun x English: verb + prep. + adj. + noun

*Dalších devětatřicet **rodáků z Těšínska** a dva z Hlučínska se tehdy dostalo na svobodu také z ostatních zajateckých táborů v Tunisku. – They were Czechs also **born in the Těšín area**.*

4.2.6.8.4 Czech: noun + noun x English: noun + prep. + noun

*Pro příslušníky zahraničního odboje pak následovalo krátké **období slávy a projevů vděčnosti**. – All the soldiers who were part of the foreign resistance enjoyed a short **period of fame and tokens of gratitude**.*

4.3 Stylistic level:

4.3.1 Examples of rhetorical devices

Frequent use of rhetorical devices can be found throughout the source text. In literature and writing, a figure of speech (also called stylistic device or rhetorical device) is the use of any of a variety of techniques to give an auxiliary meaning, idea, or feeling. [12]

4.3.1.1 Euphemism

The term euphemism refers to polite, indirect expressions which replace words and phrases considered harsh and impolite or which suggest something unpleasant. [13]

Example:

*..., který je připomínkou **nejvyšší oběti** 123 těšínských Čechů - who **laid down their lives** during the Second World War*

4.3.1.2 Irony

Irony is a figure of speech in which words are used in such a way that their intended meaning is different from the actual meaning of the words. It may also be a situation that may end up in quite a different way than what is generally anticipated. In simple words, it is a difference between the appearance and the reality. [14] Irony is used several times in the text and is

traditionally signaled through use of quotation marks around the ironically used word or statement.

Examples:

*Tyto „**tanky**“ z překližky navíc nechal vybavit vrtulemi – These “**tanks**“ made of plywood then he had equipped with propellers*

*Proto se rozhodli před takovouto „**přesilou**“ raději ustoupit. - Therefore, they decided to retreat before such “**superior numbers**”.*

*Posudte sami, jestli to bylo „**vojenské**“... - You be the judge whether that is a valid “**military tactic**”.*

*... vyřídili by si to s námi před samozvaným tajným „**soudem**“ a... -... we would be standing in front of their “**secret court**” and...*

4.3.1.3 Metaphor

A metaphor is a figure of speech which makes an implicit, implied or hidden comparison between two things that are unrelated but share some common characteristics. [15]

Examples:

*Plk. Otmar Malíř z Prostřední Suché na Těšínsku **na vlastní kůži** poznal, že ... - Col. Otmar Malíř experienced **first-hand** that deserting from German army is no easy task.*

*1.československá samostatná obrněná brigáda během nich **kryla záda** ostatním spojeneckým armádám bojujícím na západě. - The First Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group was **guarding the rear** of all the other Allied Armies fighting in the West.*

4.3.1.4 Idiom

A group of words in a fixed order that have a particular meaning that is different from the meanings of each word on its own. [16]

Examples:

Měli nás jako na dlani.- It was like shooting fish in a barrel.

Někteří na nás dokonce ukazovali posunky, jako že nám drží palce - Some of them even made gestures at us that they keep their fingers crossed for us.

4.3.1.5 Personification

Personification is a figure of speech in which a thing, an idea or an animal is given human attributes. The non-human objects are portrayed in such a way that we feel they have the ability to act like human beings. [17]

Examples:

Spatřil jsem šest spitů, jak zatáčejí k útoku a „padají“ na nás. Jeden z nich si zřejmě vybral za cíl přímo mě. - I saw how six spits turned to attack and started falling down on us. One of them chose me as its target.

a zbytky Afrikakorpsu se tam hromadně vzdaly –

Spity nás takto vyprovázely z Afriky po celý náš dlouhý ústup. –

4.3.1.6 Rhetorical question

A rhetorical question is a question that you ask without expecting an answer. The question might be one that does not have an answer. It might also be one that has an obvious answer but you have asked the question to make a point, to persuade or for literary effect. [18]

Examples:

„Jak to to držíš, vole? - “How are you holding it, dude?”

Pokus o dezerci?- An attempt at desertion?

Jenže, komu z nás se ještě chtělo umírat, když všude jinde už válka skončila?- But who would want to die in a war, which was virtually already over?

4.3.1.7 Text structure:

Some longer sentences or sentences with complicated structure have been divided or reconstructed in order to ensure comprehensibility for the reader and to prevent confusion.

Examples:

At one point at the beginning of May, we were retreating from Tunisia to Cap Bon and we got as far as a railway crossroads near Hammam-Lif. There are two roads. One of them leads to Cap Bon while the other leads further south. – Když jsme na začátku května ustupovali z Tunisu na capbonský výběžek, dostali jsme se až na železniční křižovatku u Hammam Lifu, odkud jedna trať vede na mys Cap Bon a druhá na jih.

He was the first person I presented with my school report card as well as my soldier ID, which is under normal circumstances not supposed to get in the hands of the enemy. I did not care because I considered the Wehrmacht to be the enemy anyway. – Teprve až jemu jsem ukázal své školní vysvědčení a také svoji vojenskou knížku, která přitom podle vojenských pravidel nepříteli do rukou nepatří, ale mně to bylo jedno, protože za nepřátelskou armádu jsem beztak považoval wehrmacht

With the help of the British, he was able to rescue another seven Czechs from the camp. They were Czechs also born in the Těšín area. – S britskou pomocí dostal z tábora ještě dalších sedm kamarádů – rovněž těšínských Čechů.

5 GLOSSARY

Originál	Překlad
armádní sbor	army corp
čtyřhlavňový protiletadlový kulomet	four-barrel anti-air machine gun
dělostřelectvo	artillery
dezerce	desertion
dril	drill
letadlová loď	aircraft carrier
letecká podpora	air support
major	major
mezinárodní konvence a pravidla o zacházení se zajatci	international conventions and rules concerning the treatment of prisoners
minolovka	minesweeper
muniční vlak	ammunition train
nadporučík	first lieutenant
nálet	air raid
námořní dělo	naval cannon
námořní konvoj	naval convoy
obrněná brigáda	armoured brigade
oficířská jídelna	officer`s mess hall

ostnatý drát	barbed fence
palba do vlastních řad	friendly fire
palebná síla	fire power
pancerfaust	RPG (Rocket-propelled grenade)
plukovník	colonel
polní maršál	field marshal
ponorka	submarine
poručík	lieutenant
pozorovací letoun	spotter plane
prapor	battalion
proviant	supplies
předmostí	bridgehead
rotmistrem	sergeant
samohybné dělo	self-propelled gun
seržant	corporal
střemhlavý útok	headlong attack
styčný důstojník štábu	staff liaison officer
štábní kapitán	staff captain
torpédoborec	destroyer
traťmistr	track maintenance supervisor

trestanecká jednotka	penal unit
útvary protiletectvé obrany	air defense unit
vojenská knížka	soldier ID
vojenská přehlídka	military parade
vojenský soud	court-martial
zajatecký tábor	P.O.W. camp
ženijní technika	sapper equipment

6 CONCLUSION

The aim of the thesis was the translation of a selected text in modern history with commentary and glossary.

In order to translate and preserve the style, meaning and tone of the source text many different techniques mentioned in the theoretical part had to be employed during the translation. Some more complicated sentences, phrases and structures had to be reconstructed or modified to a certain degree as to achieve more clear and faithful translation. Examples of these modifications can be found in the commentary section of the thesis where they are described in more detail.

As the source text itself is a mere transcription of spoken word special attention had to be given to the stylistic level of the translation. Besides the unavoidable reconstruction of the text stemming from the different grammatical nature of the two languages a great deal of focus was pointed towards the more abstract parts of communication that are so very typical for spoken word as oppose to the written text. It is through these parts of communication where the specific style of speaking that is different for every individual is created. Among these, we count metaphors, idioms or rhetorical questions just to name a few.

Another phenomenon that posed a challenge throughout the translation process involved the admittedly sporadic but for the setting of the text still important terms from the field of military and warfare. These terms do not always have direct equivalent due to the different hierarchy and tradition of different armies and due to the time period the source text takes place in. These had been dealt with in two ways. They either were found in equivalent texts from the same era or it was relied on the expertise of the consultant Mgr. Ing. pplk. Pavel Polan. The terms in question were then added to the glossary that can be found after the commentary section.

7 ENDNOTES

1. AS-SAFI, Abdul Baki. Translation Theories and Strategies and Basic Theoretical Issues.
2. LEVÝ, Jiří. Umění překladu. p. 44
3. Ibid., p. 53
4. Ibid., p. 59
5. Ibid., p. 69
6. KNITTLOVÁ, Dagmar. K teorii i praxi překladu. p. 14
7. QUIRK, Randolph; GREENBAUM, Sidney; LEECH, Geoffrey; SVARTVIK, Jan. A Comprehensive grammar of the English language. p. 313
8. Ibid., p.65
9. ALEXANDER, L. Longman English grammar. p. 243
10. SWAN, Michael. Practical English usage. p. 159
11. KNITTLOVÁ, Dagmar. K teorii i praxi překladu. p. 14
12. http://www.myenglishpages.com/site_php_files/writing-stylistics.php [online]. [cit. 2016-03-20].
13. <http://literarydevices.net/euphemism/> [online]. [cit. 2016-03-20].
14. <http://literarydevices.net/irony/> [online]. [cit. 2016-03-20].
15. <http://literarydevices.net/metaphor/> [online]. [cit. 2016-03-20].
16. <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/idiom> [online]. [cit. 2016-03-20].
17. <http://literarydevices.net/personification/> [online]. [cit. 2016-03-20].

18. <http://examples.yourdictionary.com/rhetorical-question-examples.html>
[online]. [cit.2016-03-20].

8 BIBLIOGRAPHY

8.1 Print sources

EMMERT, František. *Češi ve Wehrmachtu: zamlčované osudy*. 2. vyd. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-31-5.

SWAN, Michael. *Practical English usage*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2005. ISBN 978-0-19-442098-3.

KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2. vyd. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, c2000. ISBN 80-244-0143-6.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. 4., upr. vyd. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-80-87561-15-7

QUIRK, Randolph; GREENBAUM, Sidney; LEECH, Geoffrey; SVARTVIK, Jan. *A Comprehensive grammar of the English language*. London: Longman, 1985. ISBN 05-825-1734-6.

DUŠKOVÁ, Libuše. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 3. vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1073-4.

ALEXANDER, L. *Longman English grammar*. London: Longman, 1991. ISBN 0582558921.

As-Safi, Abdul B. (2011). *Translation Theories, Strategies and Basic Theoretical Issues*. Petra University

ALEXANDER, L. *Longman English grammar*. London: Longman, 1991. ISBN 0582558921.

8.2 Internet sources

http://www.myenglishpages.com/site_php_files/writing-stylistics.php

<http://literarydevices.net>

<http://examples.yourdictionary.com>

<http://www.thefreedictionary.com/>

<http://dictionary.cambridge.org/>

9 ABSTRACT

The objective of this thesis is the translation of selected text in modern history, namely one chapter from the book *Češi ve Wehrmachtu: zamlčované osudy* authored by František Emmert accompanied by a commentary and glossary.

The thesis consists of four main parts. The first part is the theoretical part commenting on the process of translation and the commonly used methods. The second part contains the actual translation of the selected text. The third part is dedicated to the commentary on the translated text and the differences and difficulties of the translation process. The analysis is focused on the lexical, morpho-syntactical and stylistic level. The fourth part provides a short glossary of the few specialized terms that required closer attention to finding the respective equivalent.

Due to the narrative nature of the Czech source text, the translation puts emphasis on the preservation of continuity and meaning while at the same time respecting the tone and personal style of the original narrator.

10 RESUMÉ

Cílem této bakalářské práce je překlad vybraného textu z novodobých dějin s komentářem a glosářem, jmenovitě se jedná o jednu kapitolu z knihy *Češi ve Wehrmachtu: zamlčované osudy* od autora Františka Emmerta doplněný komentářem a glosářem.

Práce se skládá ze čtyř hlavních částí. První část je část teoretická a pojednává o průběhu překladu a o těch nejběžněji užívaných překladatelských metodách. Druhá část obsahuje vlastní překlad vybraného textu. Třetí část se věnuje komentáři přeloženého textu na úrovni lexikální, morfosyntaktické a stylistické. Čtvrtá část se skládá z glosáře obsahujícího několik termínů, které vyžadovaly zvýšenou pozornost aby byla zajištěna přesnost při hledání odpovídajícího překladu.

Vzhledem k výpravné povaze původního českého textu klade překlad důraz na zachování plynulosti a smyslu, bez toho aby se změnilo vyznění a osobní styl původního vypravěče.

11 APPENDICES

11.1 Source text:

Z Rommelova Afrikakorpsu do československé armády

Plk. Otmar Malíř

[příslušník československého zahraničního odboje

na západní frontě, vyznamenaná Válečným křížem]

Mnoho těšínských Čechů během války z wehrmachtu dezertovalo a vstoupilo do jednotek československé zahraniční armády, které se tehdy formovaly na území Velké Británie a Sovětského svazu. Čeští přeběhlíci tvořili zhruba pětinu jejich mužstva. Opakovala se tak historie z první světové války, kdy čeští vojáci také přebíhali z rakouské armády do vznikajících československých legií a bojovali za vznik Československé republiky.

Za druhé světové války však byla jakákoliv dezerce mnohem obtížnější. Wehrmacht byl na rozdíl od rakouské armády jedno národnostní a do značné míry i jedno názorový. A navíc prošpiclovaný nejrůznějšími fanatiky a udavači. Dokonce i řadoví němečtí vojáci většinou chápali dezerci svých spolubojovníků jako zradu a byli by schopni proti ní sami zakročit. Každý Čech, který se rozhodl pro útěk, se proto musel spoléhat jen sám na sebe.

Dezerce patřily mezi nejriskantnější a také nejodvážnější situace, do kterých se Češi ve wehrmachtu mohli dostat. Zvláštní vojenské soudy tehdy vynášely s naprostou samozřejmostí hrdelní tresty za mnohem nižší přestupky proti „přísaze věrnosti Adolfu Hitlerovi a Velkoněmecké říši“.

Za pokus o dezerci či za pouhé prozrazení úvahy o ní mohl provinilce čekat jedině rozsudek smrti a okamžitá poprava, často před nastoupenou jednotkou. Nejedna český rodák z Těšínska takto skončil (ani za první světové války to však nebylo jiné, i když samotné dezerce byly mnohem snazší a někdy přeběhly celé jednotky složené z českých vojáků).

Plk. Otmar Malíř z Prostřední Suché na Těšínsku na vlastní kůži poznal, že zběhnout z německé armády nebylo jednoduché dokonce ani v britském

zajateckém táboře. Patřil však mezi ty šťastnější, kterým se výměna německé uniformy za československou nakonec přece jen podařila.

Ač byl od počátku okupace silně protinacistického smýšlení a chtěl se podílet na odboji, musel v září 1942 na základě vynuceného podpisu svého otce pod Volksliste narukovat do wehrmachtu. Po krátkém výcviku byl zařazen do jednotek Rommelova Afrikakorpsu a v březnu 1943 poslán na frontu do severní Afriky. V té době tam však válka již končila.

Naštěstí nebyl zařazen přímo mezi posádky tanků. Díky tomu se přímých bojů neúčastnil. V týlu opravoval porouchané a poškozené motory tanků a nákladních aut.

Přesto se během několika následujících týdnů „afrického tažení“ dostával do velmi nebezpečných situací, ve kterých mu šlo o život. Ustupující kolony Afrikakorpsu byly v otevřené a vyprahlé krajině severoafrického Tuniska napadány britskými letadly. Střílela přitom i po něm samotném. Během jednoho přepadu si ho britský *spit* vzal přímo na mušku.

V květnu 1943, kdy Afrikakorps utrpěl fatální porážku a africké tažení skončilo, upadl do britského zajetí. Avšak ani tam nebylo vůbec jednoduché zbavit se německé uniformy. Kdyby se totiž ostatní zajatci dozvěděli, že chce utéct k Britům, skončil by s proříznutým hrdlem na dně táborové latríny. Samozvané tajné soudy totiž působily i tam.

Nakonec se mu ale přece jen podařilo nepozorovaně navázat kontakt s britskými strážemi a vysvětlit jim, že je Čech a že chce bojovat ne jejich straně. S britskou pomocí dostal z tábora ještě dalších sedm kamarádů – rovněž těšínských Čechů. Dalších devětatřicet rodáků z Těšínska a dva z Hlučínska se tehdy dostalo na svobodu také z ostatních zajateckých táborů v Tunisku. V květnu 1943 tak z Afrikakorpsu dezertovalo celkem devětačtyřicet Čechů.

Po půlroční službě u britské Pioneer Corp Service se Otmar Malíř dostal do Anglie a prodělal tam výcvik u 1. československé samostatné obrněné brigády. V srpnu 1944 se už jako československý voják vylodil v Normandii. Jeho jednotka byla součástí druhého sledu 21. armádní skupiny pod velením britského maršála Montgomeryho. Brigáda prošla boji ve Francii a dostala za úkol blokovat německou posádku obklíčenou v severofrancouzském přístavním městě Dunkerque.

Kolem tohoto města se pak sváděly těžké boje mezi Čechoslováky a Němci až do května 1945. 1. československá samostatná obrněná brigáda během nich kryla záda ostatním spojeneckým armádám bojujícím na západě. Podařilo se jí přitom zachránit důležitý přístav před úplným zničením a zajmou asi 25 000 Němců. 8. května 1945 zde obklíčená posádka před Čechoslováky

kapitulovala. Byla to jediná kapitulace, která byla kdy složena před československými jednotkami.

Pro příslušníky zahraničního odboje pak následovalo krátké období slávy a projevů vděčnosti. Českoslovenští vojáci, přicházející ze západu i z východu, byli v osvobozené Československé republice vítáni a oslavováni jako hrdinové. „Vaše oběti a statečné činy nebudou nikdy zapomenuty,“ psaly tehdy svorně všechny noviny. Nikdo si nedovedl představit, že by to snad mohlo být jinak. A měly pravdu, jejich statečnost a oběti opravdu zapomenuty nebyly...

Po únoru 1948 však byli příslušníci zahraničního odboje – zejména západního, ale v menší míře i východního – vystaveni perzekuci. Ve vykonstruovaných procesech byli v 50. letech odsuzováni k nejvyšším trestům a mnohaletým žalářům. Kdo neskončil přímo ve vězení, byl postižen jinou formou.

Otmar Malíř si mohl být víceméně jistý, že si pro něho také přijdou. Měl hodnost desátníka a ve Francii byl dvakrát vyznamenán. U Dunkerque dokonce válečným křížem za záchranu raněného důstojníka.

Jistěže si pro něho přišli... V roce 1955 byl zatčen, obviněn ze špionáže a velezrady a odsouzen ke dvaceti letům těžkého žaláře. Ve vězení strávil téměř devět let.

Po roce 1989 byl povýšen do hodnosti plukovníka a stal se předsedou Československé obce legionářské a Konfederace politických vězňů v Karviné. V roce 1998 se spolupodílel na odhalení pomníku před kostelem sv. Anny v Havířově, který je připomínkou nejvyšší oběti 123 těšínských Čechů, kteří za druhé světové války padli v československých zahraničních jednotkách na západní i na východní frontě nebo jako letci. Velká část z nich se přitom do československých zahraničních jednotek dostala stejnou cestou jako Otmar Malíř, tedy dezercí z wehrmachtu, do kterého nejprve museli nedobrovolně narukovat.

Dále své válečné zážitky líčí již sám Otmar Malíř...

„O tom, že z německé armády uteču, jsem se rozhodl ještě dříve, než jsem do ní narukoval. Jako osmnáctiletý kluk jsem přitom nedomýšlel všechna nebezpečí, která mně a naší rodině hrozila, takže se svými názory a plány jsem se ani příliš netajil. Vzpomínám si, jak mě otec napomínal, abych takhle nahlas nemluvil, nebo nás všechny zavřou ještě dřív, než vůbec stihnu něco pořádného udělat.“

Před válkou jsem byl doma i ve škole veden v tradicích první republiky. Hodně jsem četl o odboji za první světové války. Obzvláště velký dojem na mě udělali legionáři. Můj zájem o ně ale nepramenil z bůhvíjakého romantismu, jen jsem dospíval v době, kdy naše republika po pouhé dvacetileté existenci ocitla ve velkém ohrožení a opět se začalo mluvit o tom, že bude třeba se pro ni obětovat. Chtěl jsem se proto stát vojákem z povolání nebo alespoň četníkem a napomoci tak při její obraně. Avšak politické události postupovaly příliš rychle a ještě dříve než jsem se stal plnoletým, vstoupila do mých plánů nejprve polská a posléze německá okupace.

Hned v říjnu 1938 Poláci uzavřeli veškeré české školy, včetně základních a ani Němci je o rok později neobnovili. To pro nás byla obzvláště těžká rána, která jen povzbuzovala naši odbojnost. Němci navíc přišli s nátlakem, aby se všichni Češi na Těšínsku přihlásili ke „slezské národnosti“ a podepsali jim tzv. Volksliste III. Podle té římské číslice jsme tomu říkali „stát se německým občanem třetí kategorie. Mého otce, který tehdy pracoval jako dělník na šachtě, si zavolali na úřad celkem třikrát a přemlouvali ho, aby jim listinu podepsal. Pokaždé odmítl a vysvětloval, že je Čech a že německy neumí, takže jim nic podepisovat nebude.

Pak si ale jeho a všechny dělníky, kteří „ještě nepodepsali“, svolali hromadně a dali jim na vybranou: „Buď hned teď podepíšete a zůstanete i se svými rodinami na Těšínsku, anebo vás všechny pošleme šupem na práce do Vestfálska na druhé straně Německa, kde jsou také uhelné doly.“ Jinými slovy, buď vás poněmčíme tady, nebo tam. Vyberte si, jestli přitom chcete zůstat doma. Takže chlapi začali podpísovati. Přijetí „říšského občanství“ (na tzv. odvolání) se přitom vztahovalo i na neploleté děti, mezi které jsem v té době úředně patřil i já.

Přidělen k Afrikakorpsu

Do wehrmachtu jsem musel narukovat 9. září 1942, šest dní před svými devatenáctými narozeninami. Ještě před svým odjezdem jsem ale doma oznámil, že při první příležitosti od Němců uteču. Vzal jsem si proto s sebou školní vysvědčení se státním znakem Československé republiky, abych se jím jednou v budoucnu mohl u spojenců prokázat jako Čech. Jen mi dělalo starosti, kdy a za jakých podmínek dostanu k útěku příležitost. Nebylo to totiž vůbec jednoduché. Nejvíce jsem se obával, abych se nedostal na východní frontu. Modlil jsem se, abych se dostal na nějaké bojiště proti Britům. Tam by předběhnutí mohlo být snadnější.

Němci mě nejprve poslali na výcvik do Stuttgartu na západě Německa. Hned jsem pocítil, jak nesmírně tvrdé a přísné podmínky tehdy panovaly v německém vojsku. Absolutní poslušnost a tvrdá disciplína se vynucovaly hrozbou brutálního postihu i za nepodstatné přestupky. Jak jsem později poznal československou zahraniční armádu a armády našich západních spojenců, tam se sice také vyžadovala přísná disciplína, ale podmínky v nich byly mnohem mírnější a – řekl bych – především lidské. Ve wehrmachtu naopak vše fungovalo zcela neosobně, organizace sice byla téměř dokonalá, ale na jednotlivce se nebral žádný ohled. Nesmlouvavost a bezcitná tvrdost. Netolerovalo se vůbec nic. Ale pořádek tam byl. Naprostý. Stejně jako poslušnost a podřízenost.

Když jsme končili výcvik, rozdali nám naše nové uniformy, ve kterých jsme měli odjet bojovat. Tehdy mi spadl kámen ze srdce. Místo zelené uniformy, která by znamenala zařazení do Ruska, jsem naštěstí vyfasoval žlutou pouštní uniformu Afrikakorpsu. To mě nadchlo. Afrika tehdy byla jediným pozemním bojištěm s Brity. Doufal jsem tedy, že už brzy dostanu příležitost k útěku přes linie. Jak se ale velmi záhy ukázalo, ani tam to nebylo nijak snadné. Dezertovat – to je mnohem složitější, než si lidé běžně představují.

Do severní Afriky jsem se dostal až 1. března 1943 a v podstatě jen na pár posledních týdnů zdejší války. Nejprve jsem byl přiřazen k útvaru protiletadlové obrany. Měl jsem obsluhovat čtyřhlavňový protiletadlový kulomet a jednoduché automatické dělo. Jenže já jsem za žádnou cenu nechtěl na Brity střílet. Takže jsem předstíral hlupáka. „Jak to to držíš, vole? Kam koukáš? Takhle přece ne! Rozumíš vůbec německy? Jednoho majora jsem svou „nižší chápavostí“ rozčílil k takové bezbožné nepřičetnosti, že mě od útvaru hnal doslova svinským krokem a protiletadlový kulomet málem použil proti mně.

Pak mě přidělili k opravárenské dílně. Měl jsem štěstí. Zůstával jsem v týlu za frontou a opravoval tam nákladní auta, džípy a tanky. Práce jsme měli nad hlavu. Protože technika byla silně opotřebovaná, zato palebná síla Britů ohromná. Svě vykonal také písek a prašné tuniské prostředí.

Mnoho lidí dodnes věří, že Afrikakorps byl nějakým elitním útvarem, podobně jako Studentovi výsadkáři. Ve skutečnosti byl stejný jako *ostheer* či jiné německé armádní sbory. Do Afrikakorpsu se rukovalo na rozkaz a sloužili v něm obyčejní řadoví vojáci. O mýtus, který ho později provázel, se zasloužil především jeho vrchní velitel, německý polní maršál Erwin Rommel.

Myslím si, že to nebyl až tak geniální stratég. Vlastností, kterou však určitě vynikal, byla jeho schopnost rychlé improvizace a předstírání větší síly, než jakou ve skutečnosti disponoval. Když se například jednou během afrického tažení potýkal s nedostatkem tanků, objednal si místo nich tři stovky obyčejných terénních vozů značky Volkswagen. Tesaři Afrikakorpsu pro ně

vyřezali a stloukli dřevěné korby, které pak natřeli na žluto a přimontovali na ně kulometry. Tyto „tanky“ z překližky navíc nechal vybavit vrtulemi, které těsně nad zemí vířily prach a v severoafrickém prostředí tak vzbuzovaly dojem valících se tanků. Když je pak Rommel poslal proti Britům, ti na základě leteckého průzkumu skutečně uvěřili, že jde o tanky. Vždyť přece za nimi zůstávala mračna zvířeného prachu... Proto se rozhodli před takovouto „přesilou“ raději ustoupit. Když pak po zásazích britskými bombami první „tanky“ vzplanuly, piloti se velmi divili, že tak snadno hoří. Došlo jim, že to vlastně žádné tanky nejsou. To už ovšem bylo pozdě.

Rommel používal i jiné lsti. Často například zneužíval vlajku s červeným křížem. Posuďte sami, jestli to bylo „vojenské“...

Jak se později ukázalo, v Afrikakorpsu v té době sloužilo celkem osmačtyřicet Čechů, avšak v naší rotě jsem byl jediný. Neuměl jsem přitom příliš dobře německy a ani jsem neměl žádný zájem naučit se více. Doufal jsem totiž, že pokud v nejbližších týdnech otevřou nějakou jazykovou učebnici, bude to angličtina. Příliš mnoho přátel jsem proto v jednotce neměl. Nejvíce jsem se tam bavil s jedním rotmistrem – Němcem z Krnova, který uměl výborně česky. Z jeho vyprávění a nejrůznějších poznámek jsem pochopil, že se Hitlerem a nacisty také příliš nesouhlasí. Nikdo další v jednotce česky neuměl, takže se o tom nebál mluvit.

Útoky spítů a zásah muničního vlaku

S Afrikakorpsem jsem na africké půdě zažil jen samé ústupy. Sotva jsme někde rozložili stanový tábor a svoje „nádobíčko“, sotva jsme si vytvořili zázemí pro polní provizorní opravářenskou dílnu, vydrželi jsme namísto jen tři čtyři dny a opět jsme se museli sbalit a znova ustupovat. Někdy jsme dokonce ujeli až dvě stě nebo i dvě stě padesát kilometrů za den. Rychlost přesunů přitom závisela na tom, jestli jsme jeli sami, nebo jsme za našimi auty táhli další nákladáky, kterým jsme ještě nestihli opravit motory.

Nejprve jsme utíkali z Libye až na tuniskou hranici, z ní dál do Gabésu, z Gabésu do Sfaxu, z něho stále na sever až do hlavního města Tunisu a pak dál na východ, nejprve do La Foulette, až jsme nakonec skončili odříznuti na capbonkém výběžku. Z tohoto malého a úzkého poloostrova už potom nebylo kam dále ustupovat a zbytky Afrikakorpsu se tam hromadně vzdaly, Pokus o evakuaci na Sicílii se nezdařil.

Během přesunů nás pochopitelně neustále napadala britská letadla, nejčastěji spitfiry, kterým jsme říkali spity. Létały nízko nad zemí a objevovaly se znenadání. Většinou se na nás přibližily ve formaci po dvanácti. Pokaždé, když jsme je spatřili přelétat, brzdili jsme a běželi co nejdál od aut schovat se do polí nebo zmizet v okolní vyprahlé krajině. Každý spitfire byl totiž vyzbrojen

šesti kulometry a dvěma bombami, což je obrovská palebná síla. Naopak stojící nákladní auta a utíkající vojáci byli v otevřené tuniské krajině velmi snadným terčem. Měli nás jako na dlani.

Vzpomínám si, že jeden takový vzdušný přeřpad nás překvapil na velikonoční pondělí asi ve tři hodiny odpoledne, a to na prašné cestě mezi Gabésem a Sfaxem. Přesouvali jsme se tehdy po pobřežní trase, asi jen dva kilometry od moře. Měli jsme štěstí, že před námi jeli Italové, kteří tehdy bojovali na německé straně, a o nichž se říkalo, že mají šestý smysl, kterým včas vycítí nepřítele. Vždy se totiž stihli skrýt dříve než Němci. Sotva jsem tedy v dalekohledu spatřil, jak Italové před námi stojí a seskakují z vozů, hned jsem zabušil na plechovou kabinu a zalarmoval řidiče. Ten se mě nejprve ptal, co se děje, protože žádná letadla nebylo vidět. Vysvětlil jsem mu lámanou němčinou, že Italové utíkají. Načež okamžitě zabrzdil a utíkali jsme také.

Podařilo se mi doběhnout až k jednomu velkému balvanu, který vypadal jako ty mohutné vystouplé kameny na pobřeží. Z oblohy se už přitom blížil zlověstný zvuk. Spatřil jsem šest spitů, jak zatáčejí k útoku a „padají“ na nás. Jeden z nich si zřejmě vybral za cíl přímo mě. Kdyby tak britský pilot jen tušil, že chci k nim, říkal jsem si tehdy.

Přiskočil jsem k tomu velkému kamenu a praštil tam sebou o zem.

Ani jsem se nestihl podívat, jestli tam třeba někde neleží škorpión nebo nějaký jedovatý had. Na to už nebyl čas. Sotva jsem dopadl, hned kolem mě začaly svištět kulometné kulky. Ten jde přímo po mně, říkal jsem si a modlil se, protože kulky se zarývaly do země opravdu velmi blízko. Uvědomil jsem si, že jestliže se teď strefí bombou do toho velkého kamene, tak bude po mně. Naštěstí mě spit padající v piké (střemhlavém útoku) nezasáhl. Ale asi sto metrů za mnou shodil dvě bomby. Tam to už tak dobře nedopadlo. Odnegli to dva bratři z naší jednotky, kteří se všude pohybovali spolu. Jedna bomba vybuchla přímo mezi nimi a oba byli na místě mrtví. Vlastně jsme je ani nenašli – nic po nich nezůstalo.

Spity nás takto vyprovázely z Afriky po celý náš dlouhý ústup. Ve velké výšce nad námi neustále kroužil britský pozorovací letoun, který všechno sledoval a rádiem podával hlášení na zem o všem, co se pod ním dělo. Udával samozřejmě i naši polohu. Takže co chvíli se na nás přiřítily spity a zahrnuly nás palbou z kulometů nebo sprškou bomb. Často následovalo i několik útoků krátce po sobě. Jeden roj právě odlétal a už se blížil další.

Když jsme na začátku května ustupovali z Tunisu na capbonský výběžek, dostali jsme se až na železniční křižovatku u Hammam Lifu, odkud jedna trať vede na mys Cap Bon a druhá na jih. Tam jsem viděl, jak dvě letecké bomby zasáhly muniční vlak, který stál odstavený na vedlejší koleji. Byla to

strašlivá exploze. Zkáza se rovnala menší přírodní katastrofě. Celé nádraží zmizelo i se všemi, kteří se v té chvíli pohybovali poblíž. Ostatním, kteří byli mimo přímý dosah střepin a ohně, tlaková vlna zase úplně roztrhala plíce. Bylo to opravdu strašné.

Dezerce ze zajateckého tábora

Krátce nato jsem společně s desetitisíci dalšími příslušníky Afrikakorpsu upadl do britského zajetí. Zajali nás hromadně na capbonském výběžku a uvěznilí v jednoduchých polních táborech obehnaných ploty z ostnatých drátů. Konečně se mi naskytla jedinečná příležitost k přeběhnutí, jak jsem vždycky doufal.

Naštěstí jsem u sebe stále měl to školní vysvědčení z měšťanky. Bylo mým jediným věrohodným úředním dokumentem, kterým jsem mohl prokázat, že nejsem Němec, nýbrž Čech. Na české příjmení v německé vojenské knížce jsem se totiž nemohl příliš spoléhat. Na vysvědčení však byl státní znak československé republiky a to bylo něco jiného.

V zajateckém táboře se nás sešlo osm Čechů z Těšínska z celkového počtu dvanácti stovek zajatců. Dali jsme se postupně dohromady a dostali jsme dokonce společný stan. S jedním z nových kamarádů – jmenoval se Michal – jsme si přitom řekli, že musíme od Němců utéct co nejdříve. Ostatní sice chtěli také pryč, ale měli strach pokusit se hned z kraje o útěk.

Britové totiž respektovali mezinárodní konvence a pravidla o zacházení se zajatci, takže i v lágru jsme podléhali především Němcům. S Brity jsme přitom vůbec nepřišli do styku. Kdyby němečtí oficiři zjistili, že od nich chceme dezertovat, vyřídili by si to s námi před samozvaným tajným „soudem“ a my bychom skončili s podříznutým hrdlem na dně táborové latríny. Takové to tehdy bylo. Nebezpeční nebyli jenom oficiři, ale mnohdy i řadoví vojáci. Pokus o dezerci? To je přece porušení přísahy! A za to je jediný možný trest! Tak to tehdy mnozí Němci chápali...Museli jsme proto postupovat velmi opatrně.

Využili jsme situace, když jednou v těsné blízkosti tábora prolétla německá letadla a pokusila se kousek od nás bombardovat nějaký britský cíl. Všichni němečtí zajatci se seběhli na severní stranu tábora, tlačili se u plotu a s hlasitými výkřiky sledovali nepřítelův úspěšný nálet.

Tehdy jsme řekl Michalovi: „Pojď, musíme se o to pokusit teď, nebo nikdy. Zmizíme za latrínou, aby nás ostatní neviděli, a přivoláme přes plot britskou hlídku...“ Vzdalovali jsme se od ostatních pomalu, abychom nevzbudili

pozornost. Za latrínami jsme se pak dostali až přímo k drátěnému oplocení. Měli jsme štěstí, že na druhé straně zrovna procházel jeden britský seržant.

Já jsem anglicky skoro vůbec neuměl, a tak jsem na něho zvolal jen to, na co má slovní zásoba stačila: „Hello, kamarad. I am not German, I am Czech.“ On se zastavil a podíval se na nás: „Are you Czech? Really? Not German?“ „Not German,“ opakovali jsme, „we are Czechs.“ Pak jsem se snažil vysvětlit, že chceme do „Czech Army“. On se už na nic dalšího neptal, sundal z ramene samopal, stáhl ostnatý drát a přidržel nám ho u nohou, abychom mohli přelézt. A byli jsme na svobodě! Jak to najednou bylo jednoduché!!

Vysvětloval jsem, že v táboře je ještě dalších šest Čechů, kteří se také chtějí dostat ven. Seržant nám přislíbil, že se to zařídí, a předal nás výš.

Nejprve svému kolegovi, jenž nás odvedl přímo na velitelství stráže, které bylo mimo samotný tábor. Tam nás dále vyslychal nějaký poručík. Teprve až jemu jsem ukázal své školní vysvědčení a také svoji vojenskou knížku, která přitom podle vojenských pravidel nepříteli do rukou nepatří, ale mně to bylo jedno, protože za nepřátelskou armádu jsem beztak považoval wehrmacht. On si obojí prohlédl a porovnal osobní údaje ve vojenské knížce a na vysvědčení. Doklad z měšťanky pak zkoumal proti světlu, dokud na něm nenašel zřetelný vodotisk Československé republiky. To mu stačilo. Britové byli velmi důvěřiví. Koneckonců, skuteční Němci by o dezerci stejně neměli zájem. To se všeobecně vědělo. Takže vlastně ani nebyl žádný důvod nás podezírat.

Obratem jsem se stal vedoucím naší malé české skupinky. Ne snad proto, že bych uměl tak dobře anglicky, ale spíše, že jsem se neostýchal s Brity jednat. Nejprve mě poslali pro ostatní do tábora. Načež jsem poručíkovi vysvětlil, že se mnou musí poslat také vojenskou patrolu se samopalem. Měl jsem totiž strach, že by mě tam Němci mohli zabít. Poručík přikývl, že mi rozumí, a slíbil ochranu.

Takže jsem se vrátil zpátky do lágru v doprovodu dobře ozbrojeného britského rotmistra. Stan, ve kterém jsme s ostatními Čechy bydleli, stál stranou od ostatních. Nálet mezitím skončil a Němci už zase byli zpátky ve svých stanech. Zatím vůbec nic netušili a ani nevěděli, že někdo mezitím z tábora zmizel. Když nás však spatřili přicházet, hned zpozorněli a zpozvědí sledovali, co se děje. Naklonil jsem se do našeho stanu a povídám česky: „Kluci, rychle se sbalte, padáme odsud!“ „Proč? O co jde?“ „Jdeme do naší armády, do Anglie!“ Propuklo tiché nadšení a všichni byli okamžitě sbalení. Němci postávali kolem a koukali jako ostříži. Mysleli si, že jsme nejspíš něco provedli a že nás Britové odvádějí, aby nás potrestali. Někteří na nás dokonce ukazovali posunky, jako že nám drží palce. „Držte se, kamarádi!“ Kdyby věděli, kam doopravdy jdeme... Před táborem už na nás čekalo auto.

V britské armádě

Nejprve nás odvezli ne velitelství divize, které bylo až na předměstí Tunisu, asi takových sto kilometrů od zajateckého tábora na capbonském výběžku. Přijeli jsme tam až pozdě v noci. Nechali nás přespat na stolech v oficírské jídelně a ani nás nehlídali. Když *Czechs*, pak *Czechs*. Měli v nás naprostou důvěru.

Ráno jsme dostali pořádně najíst. Přinesli nám kávu, oříšky, máslo, džem. Teprve potom nás odvedli k dalšímu výslechu. Domlouvali jsme se během něj docela složitě, protože já jsem uměl jen lámaně německy a ještě méně anglicky a Britové mluvili také jen velmi špatně německy. Ale domluvili jsme se nakonec o všem. Říkal jsem jim, že chci do uniformy a jít bojovat proti Němcům. Načež odpověděli, že by to šlo, ale museli bychom jít všichni.

Nabídli nám službu v takzvaném Pioneer Corp Service. Pořádně jsem nevěděl, co to je, ale souhlasil jsem. Vysvětlili nám, že se jedná o jednotku, která upravuje cesty a zásobuje zajatecké tábory. V té době se už totiž v severní Africe nebojovalo. Připadl nám tedy úkol rozvážet proviant z hlavního skladu do táborů. To se pak naši bývalí spolubojovníci divili kdopak jim přivezl jídlo...

Vyfasovali jsme pro tuto práci britské šortky a přilby proti slunci jako praví britští vojáci a na uniformy jsme si přišli trikolóry v modro-bílo-červené barvě. Byly však francouzské, protože československé jsme samozřejmě nikde nesehnali. Takže jsme nejspíš budili dojem francouzských dobrovolníků v britské armádě. Za ty nás také všichni považovali.

Když jsme pak jednou jeli do hlavního skladu, udělali jsme si krátkou přestávku před jedním krásným hotelem na okraji města na takové vyvýšenině nad pobřežím. Všiml jsem si přitom, že u recepce sedí nějaký major s nášivkami československého důstojníka. Hned jsem šel za ním a ptal se ho, jestli je skutečně Čech. On přikývl a zeptal se, kdo jsem já „Také Čech.“ „Proč máš tedy francouzskou trikolóru?“ divil se. Vysvětlit jsem mu, že jinou jsem nesehnal. On se jen usmál, že to prý nevádí a poradil mi jak si ji máme opravit. Že ta modrá barva patří dolů... Říkal jsem mu ještě, že chceme do československé armády v Anglii a on se hned se zájmem vyptával, co u Pioneer Corp Service přesně děláme. Popisoval jsem mu, že tam pracujeme, ale že bychom raději bojovali...

Krátce nato mezi nás přišel britský plukovník Simpson, který měl naši českou družinu v Tunisku na starosti, a sdělil nám, že skutečně půjdeme do

československé armády, ale že nejprve musíme počkat, až bude do Anglie vypraven nějaký větší námořní konvoj.

Jenže ten dlouho nevyplouval. Takže jsme čekali nejprve měsíc, pak druhý, třetí, až uplynulo přibližně půl roku. Celé období netrpělivého čekání jsme strávili jako britští vojáci u Pioneer Corp Service.

Teprve až 20. října 1943 jsme se v Alžíru konečně nalodili. Dostali jsme se přímo na admirálskou loď, na které bylo umístěno i velitelství celého konvoje. Do Anglie jsme tedy byli dopraveni na nejčestnějším místě. Konvoj přitom čítal devadesát lodí a z paluby admirálské lodi, která plula uprostřed, byl na sestavu lodí velmi impozantní pohled. Doprovázely nás bok po boku tři letadlové lodi, dále ponorky, torpédoborce, minolovky, rychlé čluny a spousta dalších plavidel. Něco takového jsem nikdy předtím ani potom neviděl. Společně jsme vypluli směr Gibraltar.

Já jsem v té době vůbec neuměl plavat, avšak starosti z potopení jsem si příliš nedělal. Všude kolem bylo tolik lodí, že jsem si byl jistý, že by nás zachránili, kdyby se nějaké německé ponorce nebo letadlu přece jen podařilo admirálskou loď torpédovat. V té době přitom německé ponorkové „vlčí“ smečky stále ještě útočily, zejména v moři jižně od Irska, přes které jsme také přeplouvali.

Po dlouhé cestě jsme se bezpečně dostali do britského přístavního města Glasgow ve Skotsku. Odtamtud nás autobusy odvezly do zvláštního výcvikového tábora u Edinburghu, kde už na nás čekali naši čeští důstojníci, rotmistři a také jeden štábní kapitán, aby se nás ujali. Konečně jsme se dostali do československé armády!

Československá armáda v Anglii

To, co nás čekalo v Southendu on Sea, jsme už všichni jednou prodělali ve wehrmachtu. Plukovník, který nám velel, nás proto bral jako staré mazáky. „Je to úplně stejné jako v německé armádě, akorát se velí česky,“ vysvětlit nám. Už v prosinci jsme proto byli od náhradního tělesa přiděleni přímo k brigádě. Tam jsem prošel ještě dalším doplňujícím výcvikem, a to střeleckým, řidičským, radiotelegrafickým, zdravotním a plynovým.

V Anglii nás bylo celkem šest tisíc československých vojáků. Jádro armády přitom tvořili příslušníci 11. praporu pod vedením Karla Klapálka. Ti přišli do Anglie už dávno před námi. Další část mužstva pak tvořili příslušníci první divize, která v roce 1940 bojovala v západní Evropě na straně

francouzské armády. Některým jejím příslušníkům se po pádu Francie podařilo uprchnout do Anglie.

Na rozdíl od československého armádního sboru, který se formoval a neustále rozrůstal na území Sovětského svazu pod velením generála Ludvíka Svobody, my jsme se v Anglii potýkali s nedostatkem lidí. Proto z nás mohli sestavit nejvýš brigádu, více nebylo možné. Zato jsme však byli super moderní a výborně vyzbrojenou jednotkou. Pojmenovali nás 1. československá samostatná obrněná brigáda. Velel nám legendární Alois Liška.

Do brigády se přitom hlásili nejruznější Češi: emigranti, dezertéři z wehrmachtu, ale také veteráni ze španělské občanské války, kteří do jednotky zatáhli i komunistickou propagandu. Hlavní politickou autoritou však po celou válku zůstával exilový prezident Edvard Beneš a dále také ministr zahraniční Jan Masaryk, který byl mezi prostými vojáky velmi oblíbený. Uměl si nás získat tím, že na rozdíl od Beneše mluvil velmi srdečně a lidově a každý mu rozuměl.

Zatímco Beneš se na nás obracel s nejruznějšími složitě formulovanými vlasteneckými apely, které navíc přednášel velmi suše a bez jakýchkoliv emocí, Jan Masaryk byl naproti tomu „náš Honza“ který všechno řekl tak „jak mu huba narostla“. Vzpomínám si, jak jednou před nás předstoupil ve svém neodmyslitelném klobouku a řekl asi toto: „Hoši, co vám mám povídat... Víte, kam půjdete, tak se hlavně držte, chraňte své životy a na shledanou na Matějské pouti v Praze.“ Asi si dovedete představit, jak celý náš nastoupený oddíl po jeho jasných lidských slovech propukl v hlasité nadšení a volání „Hurá!“ a „Nazdar!“ Přesně tohle jsme chtěli slyšet. V tom byl Jan Masaryk mistr. Navíc to z jeho strany nebyla jen nějaká póza. Říkalo se, že byl takový doopravdy. Velmi lidový a vlídný. Proto byl také tak oblíbený.

Měl jsem štěstí, že jsem byl přiřazen ke štábní rotě a stal jsem se řidičem styčného důstojníka štábu, nadporučíka Karla Milíčka. To byla veliká výhoda. Mohl jsem tak zpozdílí pozorovat veškeré dění na štábu brigády. Viděl jsem například zblízka britského premiéra Churchilla, maršála Montgomeryho, pod kterého naše brigáda spadala, a také vrchního velitele všech spojeneckých vojsk, amerického generála Eisenhowera, když přijeli na návštěvu na náš štáb.

Pokud jde o poměry a náladu v československé armádě, ty se nedaly s wehrmachtem vůbec srovnat. Například v sobotu jsme pokaždé už v jednu hodinu odpoledne dostali volno, a přestože večerka byla už v deset večer, mnozí se vraceli až nad ránem. A nedělala se z toho žádná věda. Ve wehrmachtu se naopak opozdilci, byť se zmeškali jen o pár minut, okamžitě stavěli před zvláštní soudy, které je bez nejmenšího soucitu posílaly na tři měsíce do trestaneckých jednotek, ze kterých se nikdo živý nebo zdravý nevrátil.

Náš výcvik v první polovině roku 1944 neustále pokračoval. Prošli jsme několika místy a výcvikovými základnami po celé Británii. Mimo jiné nás také na čas poslali do Skotska, abychom získali zkušenosti s horským terénem. Poslední fáze našeho výcviku pak probíhala v Bridlingtonu, kde jsme se neustále dokola učili nalodovat a vyloďovat. Zde výcvik postupně upadal v naprostý dril, takže jsme pochopili, že se neodvolatelně blíží datum invaze do Evropy. A pochopitelně jsme chtěli být u toho.

Cesta na Dunkerque

Bohužel, 6. června 1944 jsme u invaze v Normandii nakonec nebyli. Teprve až počátkem srpna nás poslali do jihoanglického přístavu Southampton, kde jsme se měli nalodit a odplout do Francie. Byli jsme zařazeni do druhého sledu 21. armádního sboru maršála Montgomeryho a koncem srpna jsme se konečně vyloďili v Normandii. Boje tam v té době už sice skončily, avšak stále nad námi přelétala německá letadla, takže úplně bezpečné to tam ještě nebylo.

Dostali jsme tehdy za úkol provést rekonstrukci jedné nešťastné tankové bitvy, ke které na našem úseku fronty došlo několik týdnů předtím.

Britské a kanadské tankové kolony tehdy nemohly vytlačit Němce z jejich opevněných pozic skrytých na okraji jednoho lesa na kopci, a tak se do náročné akce dobrovolně přihlásili Poláci. Ti si požádali o silnou leteckou podporu a šli hned do útoku, Jenže Němci znenadání rychle ustoupili – snad se z rádiového odposlechu dozvěděli, co se chystá – a tak Poláci jejich vyklizené pozice obsadili ještě před naplánovaným náletem. Spojenecké bombardéry pak přilétly a vybombardovaly Poláky - Viděli jsme tehdy na tom místě ještě ohořelé vraky tanků a aut zničených takzvanou „palbou do vlastních řad“ a nebyl to zrovna příjemný pohled.

Potom nás poslali do severní Francie k městu Dunkerque, ve kterém byla zablokována německá posádka čítající celkem 25 000 dobře vyzbrojených a odhodlaných mužů. Fronta se mezitím přesunula dál na sever a na východ a pobřežní město Dunkerque tak zůstalo v hlubokém týlu a plném obklíčení. Německá posádka však měla dostatek zásob na dlouhé měsíce obléhání a také byla dost početná na to, aby mohla zezadu ohrožovat pět spojeneckých divizí, které tehdy operovaly na francouzskou-belgickém pomezí.

Proto bylo třeba, aby někdo německou posádku eliminoval a držel ji v obklíčení. Přímý útok na město a jeho rychlé dobytí přitom nebylo možné. Místní přístav totiž patřil mezi vzácné výjimky na francouzském pobřeží

Lamanšského průlivu a dosud nebyl zničen. Spojenecké vedení proto uvažovalo, že musí za každou cenu zůstat zachován, aby přes něj později bylo možné zásobovat severní Francii. Ostatní přístavy totiž byly buď přímo zničeny, nebo alespoň silně poškozeny. Anebo rovněž blokovány německými posádkami.

Pro splnění tohoto úkolu na „vedlejší frontě“ vybrali zrovna naši 1. československou samostatnou obrněnou brigádu, což se nám zprvu moc nelíbilo. Chtěli jsme totiž bojovat na hlavní frontě a probíjovat se k československým hranicím.

Spojenecké velení však nebralo na naše přání příliš velký zřetel. „Jste sice brigáda, ale ve skutečnosti nenaplníte její parametry,“ řekli nám. „Proto musíte přijmout tento úkol.“ V podstatě měli pravdu. Pro obrněnou brigádu byl totiž předepsán početní stav mužstva osm tisíc vojáků a nás bylo jen šest tisíc. Také jsme neměli těžké dělostřelectvo, dostatek ženijní techniky, vlastní čluny a podobně. Takže jsme byli brigádou jen na papíře a ve skutečnosti nám do ní ještě dost chybělo.

Jak se ale velmi záhy ukázalo, nebyl nám svěřen jen tak nějaký druhořadý úkol. Naše brigáda se totiž zhostila zadání, které před námi plnily hned dvě celé divize, jedna britská a jedna kanadská. Měli jsme střežit poloměr kolem města o délce fronty přes 36 kilometrů, což pro šest tisíc mužů nebylo nic snadného. Němců bylo čtyřikrát tolik. Měli tanky včetně nejmodernějších tigerů, samohybná děla a těžké dělostřelectvo včetně námořních děl. Jedno těžké námořní dělo dokonce obrátili od moře směrem na nás a mohli s ním střílet na vzdálenost přes dvacet kilometrů. A také že stříleli. Bombardovali s ním naše velitelství. V jednu chvíli dokonce hrozilo, že ho kvůli tomu budeme muset přestěhovat dál od Dunkerque.

Pokud jde o francouzské civilní obyvatelstvo, to se z města a jeho okolí stáhlo samo. Němci jim dovolili odejít, avšak pod podmínkou, že doma zanechají veškerý hospodářský dobytek, aby ho mohli porazit a udělat si z něj další zásoby.

Tři útoky na Dunkerque

První útok na město jsme zahájili o státním svátku 28.října 1944. Němci odpočívali a mysleli si, že v ten den určitě bojovat nebudeme, právě kvůli tomu významnému datu. Takže jsme je v pět hodin ráno pěkně překvapili.

Myslím, že kdyby celá akce byla naplánována s větší sebedůvěrou ve vlastní síly, snad bylo možné už tehdy celé město dobýt. Němce jsme totiž vyťahovali z bunkrů ještě v podvlíkačkách a zajali jsme celkem tři stovky nepřátelských vojáků. Sami jsme přitom měli jen čtrnáct padlých a asi čtyřicet raněných, což vzhledem k nasazeným počtům a síle nepřítele byla pro nás výborná bilance. Potom však přišel rozkaz akci ukončit a stáhnout se do výchozích pozic.

Po této naší akci Němci zbystřili a pochopili, že proti nim stojí odhodlaná československá armáda, která se bude pokoušet vytlačit je z jejich pozic. Proto se rozhodli pro další obranné opatření, aby nám naše další útoky znemožnili. Využili toho, že předměstí Dunkerque leží níže než hladina mořem zatímco střed města, který tehdy ovládali, je ve stráni.

Zvedli stavidla hrází a zvýšili hladinu ve vodních kanálech. Posádky našich tanků se nejprve divily, co se to děje. Nepršelo a přitom všude kolem stoupala voda. Pak jsme pochopili, že Němci se snaží naše pozice zaplavit vypouštěnou mořskou vodou. Okamžitě jsme museli naše děla a tanky vytáhnout z obranných postavení a před stoupající vodou se stáhnout dozadu, dál od středu města.

Neměli jsme žádné čluny, takže útok přes zaplavené předmostí nebyl možný. Jediná cesta „suchou nohou“ vedla jen podél úzkého pruhu pobřeží směrem od belgických hranic. V tomto směru jsme také 5. listopadu zahájili druhý velký útok. Němci se však o něm předem dozvěděli, pravděpodobně z rádiového odposlechu. Sotva jsme proti nim vyjeli, okamžitě jsme se dostali pod jejich soustředěnou palbu. Bylo zřejmé, že na nás čekají. Naše brigádní štábní rota ztratila hned na začátku útoku čtyři tanky a dohromady jsme přišli o čtrnáct velkých obrněnců. Potom byl útok opět zastaven a zase jsme se museli stáhnout do výchozích pozic. Tentokrát jsme však ve srovnání s prvním útokem utrpěli mnohem větší ztráty.

Velitel brigády, generál Alois Liška, po tomto nezdaru rozhodl, že musíme zaútočit ještě jednou a alespoň něco Němcům vzít, alespoň jednu jejich opěrnou pozici. Jako cíl byl přitom vybrán areál opuštěných budov místního lihovaru, ve kterém se Němci dobře opevnili.

Do třetího útoku jsme vyrazili až 10. dubna 1945 a lihoval jsme nejprve skutečně dobyli. Jenže jenom na čtyři dny. Němci si zřejmě nepřipouštěli, že válka končí a pečlivě se připravili na protiútok. Zaútočili na nás s tigery, pancérfausty, samohybnými děly a vůbec se vším, co ještě měli po ruce, a nakonec nás z areálu zase vytlačili. My jsme se s tím pochopitelně nesmířili. Už proto, že mnoho našich kamarádů v předcházejících bojích o toto místo padlo. Takže jsme o areál tvrdě bojovali dalších deset dní. Němci však mezitím stihli překopat silnici a přístupy k lihovaru zaminovat. Tím dvoutýdenní boje skončily.

Jediná kapitulace do rukou Čechoslováků

Někdy kolem 20. dubna dostala německá posádka v Dunkerque rádiovou výzvu ke kapitulaci. Generál Liška jim pohrozil bombardováním. Německý velitel, jednoruký admirál námořnictva Friedrich Fireseus, nám však odpověděl, že celá jeho rodina v této válce padla a že také on sám chce padnout v boji a že výzvu ke kapitulaci nepřijímá.

Načež generál Liška si tedy opravdu pozval na pomoc devadesát těžkých bombardovacích letadel typu Liberator. Neměl přitom v úmyslu je hned bezprostředně použít. Nejprve chtěl Němce jen zastrašit, abys se vzdali. Když letadla přilétla, výhruzně kroužila na městem a vyčkávala, co se bude dít dál.

Celé jsme to zpozvzdálí sledovali a doufali jsme, že Němci vyvěsí bílé prapory. Avšak nestalo se. Generál Liška vydal pokyn a bombardéry spustily bomby. Následoval hrozný, neuvěřitelný rachot, až se celá země otřásla.

Avšak i po zničujícím náletu se Frieseus, který obdržel další naši výzvu, odmítal vzdát. Museli jsme proto dále bojovat. Ještě několik dní. Německý rozhlas už přitom stále dokola opakoval zprávu, že Adolf Hitler je mrtvý a že Berlín padl. Obránci Dunkerque však i přesto chtěli pokračovat v boji. Jenže, komu z nás se ještě chtělo umírat, když všude jinde už válka skončila? Snad právě na to Němci spoléhali.

Teprve až 8. května Frieseus konečně poslal rádiem zprávu, že se vzdává a abychom si pro něho přijeli. Kapitulace vstupovala v platnost k 9. květu. Ještě týž večer měl Churchill slavný projev v britském rozhlase k ukončení války. My jsme po jeho vyslechnutí vystřelovali světlice a pálili do vzduchu. Nejstrašlivější válka v lidských dějinách skončila!

Sotva jsme zajali německou posádku, vztyčili jsme na Dunkerque československou a britskou vlajku na znamení našeho vítězství. Po pěti dnech už přišli Francouzi a osvobozené město od nás převzali. Následovalo bouřlivé rozloučení s vděčným francouzským obyvatelstvem a vojáky. Okamžitě potom jsme vyrazili přes německé území směrem k československým hranicím. Kdo něco podobného nezažil, ten si jen těžko dovede představit, jak jsme se tehdy cítili a jaká atmosféra v naší brigádě panovala.

Přes Plzeň jsme se dostali do Prahy. V centru hlavního města jsme 30. května uspořádali ohromnou vojenskou přehlídku československého vojska, jakou Praha ještě nezažila. Takže žádné koně ani pěšáky Pražané neviděli. Jen tanky, terénní vozy, motocykly a jinou kvalitní západní techniku.

Místo vděčnosti nadávky do fašistů a kriminál

Moje osobní situace se hned po únoru 1948 začala rapidně zhoršovat. Pracoval jsem v té době jako výpravčí na dráze. Nějaké zvláštní výhody za účast v zahraničním odboji jsem nepožíval, takže mi vlastně nikdo ani neměl co závidět. Přesto se na naši železniční stanici brzy dostavil akční výbor a rozhodl, že výpravčího už dále dělat nesmím, a dokonce mě chtěli od dráhy vyhodit. Zamýšleli mě poslat přímo do kamenolomu, abych se tam „naučil pracovat rukama“. Naštěstí jsem ale u dráhy nakonec přece jen zůstal a místo výpravčího jsem dělal traťmistra, což také nebylo zrovna nejhorší. Na schůzích jsem se však setkával s nadávkami a urážkami. Vědělo se totiž, že jsem bojoval na Západě. „Patříš k lopatě, ty fašoune, a s tebou celá ta benešovská banda kapitalistů!“ křičeli na mě.

Deset let po válce mě zatkli. Přišli si pro mě 5. července 1955. Byl jsem obviněn ze špionáže a velezrady, a přestože jsem byl zaměstnancem dráhy a nikoliv vojákem z povolání, stanul jsem před vyšším vojenským soudem v Trenčíně. Obžaloba proti mně byla postavena na tom, že jsem organizoval činnost národních socialistů. Přitížilo mi také, že jsem si dopisoval s jednou Angličankou, se kterou sem se znal z válečných let. Dostal jsem za to dvacet let těžkého žaláře plus ztrátu veškerého majetku. Odseděl jsem si osm let, devět měsíců a osm dní. Z vězení mě propustili až v roce 1964, v době kdy mnozí jiní vězni z padesátých let už byli dávno doma.